

Mediekonsumenters syn på jämställdheten inom sportjournalistiken i Finland

En intervjustudie

Frans Villanen

Statskunskap med medier och
kommunikation

Avhandling för magisterexamen

Handledare: Kim Strandberg & Klas
Backholm

Fakulteten för samhällsvetenskaper och
ekonomi

Åbo Akademi

Vasa, 2024

Abstrakt

Författare Villanen, Frans Alexander	Årtal: 2024
Arbetets titel: Mediekonsumenters syn på jämställdheten inom sportjournalistiken i Finland	
Avhandling för magisterexamen i statskunskap med medier och kommunikation	Sidantal 47 (60)
Vasa: Åbo Akademi. Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi	
<p>Abstrakt:</p> <p>Jämställdhetsarbetet har genomsyrat det andra årtusendet och media är inget undantag. Samtidigt har sportjournalistiken ansetts vara den minst jämställda helheten inom nyhetsmedia och genom åren ofta fått tåla mycket kritik. Syftet med den här avhandlingen är att visa hur unga mediekonsumenter ser på jämställdheten inom idrottsrapporteringen i Finland. Utifrån syftet har två forskningsfrågor formulerats:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hur upplever unga finländska mediekonsumenter sportjournalistikens innehåll i Finland?2. Vilken är sportjournalisters uppgift enligt unga finländska mediekonsumenter? <p>Studien genomfördes med datainsamlingsmetoden kvalitativa intervjuer och kvalitativ innehållsanalys som analysmetod. Fyra informanter deltog.</p> <p>Resultatet visar att unga mediekonsumenter till en viss del är tillfreds med dagens utbud, men trots det gärna skulle se mer damidrott i nyheterna. Unga anser att jämställdhetsarbetet till en del burit frukt och fyller det egna nyhetsflödet med nyheter från sociala medier då traditionell media inte räcker till. Vidare anser unga att majoritetens intressen nog får styra mediernas val av nyheter, men önskar samtidigt en större variation i grenar och kön som lyfts fram.</p>	
Sökord/indexord/nyckelord Jämställdhet, sport, journalistik, sportjournalistik, idrott, tasa-arvo, urheilu	

Innehåll

1 Inledning.....	1
1.1 Bakgrund och problemformulering.....	1
1.1.1 Mäns och kvinnors synlighet i media.....	3
1.1.2 Medieförtroendet i vågskålen.....	5
1.2 Syfte	7
1.3 Avgränsningar	7
2 Teoretisk referensram.....	8
2.1 Centrala begrepp	8
2.2 Medieteorier	10
2.2.1 Agendasättning i idrottsrapporteringen.....	11
2.3 Publikintresse inom idrottsrapporteringen	12
2.3.1 Publikintresse och kön	12
2.3.2 Publikintresse med fokus på ålder.....	15
2.4 Journalisters syn på jämställdhet inom idrottsrapporteringen.....	17
2.5 Summering	18
3 Metod och genomförande.....	20
3.1 Forskningsdesign och syfte	20
3.2 Forskningsmetod och material	21
3.2.1 Databearbetningsmetod.....	22
3.3 Urval och avgränsningar	24
3.4 Databearbetning och analys.....	25
3.4.1 Kvalitativ innehållsanalys	25
3.5 Tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter.....	26
3.5.1 Validitet och reliabilitet.....	27
3.6 Operationaliseringar	28
4 Resultat.....	29
4.1 Unga mediekonsumenters upplevelser av sportjournalistikens innehåll i Finland	29
4.1.1 Traditionella nyhetsgrunder	29
4.1.2 Sportnyheterna styrs av intresse	31
4.1.3 Eliten i fokus	32
4.1.4 Jämställdheten har blivit bättre	33
4.1.5 Klickrubrikers popularitet har ökat	34
4.2 Sportjournalisters uppgift enligt unga finländska mediekonsumenter.....	35
4.2.1 Opartiskhet	35
4.2.2 Återge stämningen.....	36

4.2.3 Sakkunskap.....	37
4.2.4 Främja jämställdhet	37
4.2.5 Lyfta fram samhällsansvar	38
4.2.6 Upplyftande innehåll	39
5 Diskussion	40
5.1 Resultatdiskussion.....	40
5.1.1 Sportjournalistikens innehåll i Finland	40
5.1.2 Sportjournalisters uppgift.....	43
5.2 Metoddiskussion.....	45
5.3 Slutsatser	46
5.4 Förslag på fortsatt forskning	47
Litteraturförteckning	48
Bilaga 1 Intervjufrågor	

Figurer

Figur 1. Unga mediekonsumenters upplevelser av sportjournalistikens innehåll i Finland..... 29

Figur 2. Sportjournalisters uppgift enligt unga finländska mediekonsumenter 35

1 Inledning

Den här avhandlingens övergripande tema är attityder mot mediers idrottsrapportering och framför allt hur väl mediekonsumenterna anser att medier beaktar mångfald mellan människor i idrottsrapporteringen. Begreppet mångfald handlar i den här kontexten om mångfald med fokus på kön, det vill säga jämställdhet. Etnisk mångfald och funktionell mångfald har utelämnats ur studien. Avhandlingen bygger på en tidigare avhandling i vilken jag undersökt journalisters syn på mångfalden i idrottsrapporteringen. Hädanefter hänvisar jag till min tidigare avhandling som Villanen (2021).

Resultaten från Villanens (2021) studie visar att journalister upplever att de inte lyckats nå ett fullständigt jämställt läge inom idrottsrapporteringen män och kvinnor emellan, även om de anser att stora framsteg har skett. Villanens (2021) studie visar dock en åsikt om att public service media är längre hunna vad gäller mångfald i rapporteringen än kommersiella medier. Dessa nämnda åsikter är i den här avhandlingen föremål för undersökning ur ett konsumentperspektiv.

Kombinerat med min tidigare avhandling (Villanen, 2021) bildar den här avhandlingen en större forskningshelhet som täcker in såväl producent- som konsumentperspektivet. Inledningsvis presenteras studiens bakgrund samt problemformulering. Därefter följer studiens syfte följt av avgränsningarna som gjorts. Kapitlet avslutas med en sammanfattning och beskrivning av studiens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrund och problemformulering

Idrottsrapporteringen, även kallad sportjournalistik, sköts av sportjournalister vars ansvar och makt vid val av nyhetsrapportering enligt Castells (2010) kan anses vara förhållandevis stor. Castells (2010) menar att sättet man som journalist väljer att rapportera på och de nyheter man väljer att synliggöra är bidragande till hur medborgarna uppfattar samhället och vilka värderingar som anses vara rätt grundvärderingar. Det här resonemanget stöds av Giles (2003) som i sin studie till exempel konstaterar att människor med samma religion i media genom historien förenklats i den mån att alla ansågs vara likasinnade. Giles (2003) studie må vara

nästan tjugo år gammal, men fortfarande kan åsikter som ”alla muslimer är terrorister” dyka upp i diskussionsspalter och forum, vilket till exempel Dalsbros (2018) artikel är ett bevis på.

Avhandlingen i fråga kommer dock inte att handla om terrorism, utan sportjournalistik. Vid val av ämne såg undertecknad en möjlighet att fortsätta forska i mångfald inom idrottsrapporteringen. Sportjournalisterna har, som ovan nämnt, en makt i form av valen de gör och hur de väljer att rapportera, vilket är av intresse för den här avhandlingen. Deras syn på mångfald har undertecknad emellertid redan forskat i och därmed kartlagt med kvalitativa intervjuer som tillvägagångssätt (Villanen, 2021). Med min tidigare avhandling som stöd finns en klar grund för att i den här avhandlingen undersöka mediekonsumenternas syn på mångfalden inom idrottsrapporteringen och huruvida båda parter synsätt korrelerar, eller om sändaren (journalisterna) har tappat sin kontakt till mottagaren (läsarna och tittarna). I den här avhandlingen kommer jag dock avgränsa mig till att undersöka jämställdheten inom idrottsrapporteringen.

Avhandlingens relevans grundar sig bland annat i ett samhälle i förändring. Enligt Niemistö, Hearn, Kehn och Tuori (2021) har Finland en klädsam historia av både män och kvinnor som arbetar fulltid. Samtidigt noterar Niemistö m.fl. (2021) samma fenomen som Connell (2002) lyft fram redan två decennier tidigare: Det är männen som dominerar på centrala och synliga poster. Niemistö m.fl. (2021) konstaterar därtill att det råder ojämställda åsikter om föräldraskap som är ogynnsamma för kvinnor och att det är samhället som konstruerar dessa. Mannila (2017) lyfter i sin tur fram att kvinnor är underrepresenterade i nordisk media, både vad gäller nyhetsämnen och informationskällor (experter) beträffande någon enskild nyhet.

Relevansen av det ovan nämnda stycket förklaras genom att grenar som lyder under benämningen *sport* länge legat efter vad gäller jämställdhetsarbete och synliggörande av en mångfald mellan människor, vilket även influerat sportjournalistiken. Jackson Harris (2009) kallar till och med sportjournalistiken för det sista och mest framstående beviset på manlig suveränitet i mediernas historia, något som förefaller oklädsamt sett till dagens samhälleliga utveckling som jag ovan lyft upp. Trots att idrotten länge varit mansdominerad skriver Sherwood, Osborne, Nicholson och Sherry (2016) att kvinnors

ställning inom idrottsrapporteringen har blivit bättre och att medier lyfter upp kvinnlig idrott i en större utsträckning än vad man tidigare gjort. Det här menar Sherwood m.fl. (2016) att beror på att man i dagens läge fäster mer uppmärksamhet på resultat än på kön.

Strömbäck (2014) konstaterar att medierna å ena sidan fortfarande har stor makt i form av sina plattformar, men att medierna samtidigt saknar makt vad gäller innehåll som produceras eftersom det skapas av utomstående intressenter. Samtidigt bör framför allt kommersiella medier ständigt hållas relevanta för sina konsumenter eftersom de är beroende av sina läsare för fortsatt existens. För att veta vad den egna målgruppen är intresserad av skriver Burton (2010) att det skett en förändring i hur mediebolag analyserar sin egen publik. Dylåka analysmetoder kan sedan användas för att avgöra vilka nyheter som är av tillräckligt intresse för att rapportera om, en utmaning som journalister enligt Louw (2010) ständigt står inför. Giles (2003) anser i sin studie att marknadsstyrningen är en faktor som gör att minoriteter lätt förbises i medierapporteringen. Huruvida ett sjunkande förtroende för journalister kombinerat med en marknadsstyrning där konsumenternas intressen dominerar kan komma att styra en mångfaldig rapportering åt ett annat håll än vart Finlands samhälle är på väg (mot lika villkor och mer förståelse för varandra) återstår att se.

1.1.1 Mäns och kvinnors synlighet i media

Vad beträffar mångfalden inom idrottsrapporteringen sett till intresseperspektivet jag ovan redogör för ställer sig Harris (2009) en intressant fråga gällande själva publiken som intresserar sig för sport. Han konstaterar att det inte bara är media som i huvudsak ger män synlighet (inom sport), utan att männen också utgör majoriteten av publiken som följer med sport. Med den informationen i åtanke frågar han sig därtill huruvida mediernas större intresse för att bevaka sport med manliga utförare grundar sig i att det finns ett större intresse att följa med sport bland män eller om det helt enkelt är så att intresset för sport för herrar är större än för motsvarande sport för damer. Frågan är alltså huruvida media konstruerat en bild av att intresset för sport för herrar är större, eller om medias rapportering ursprungligen de facto grundar sig på att intresset för sport för herrar är större.

Beträffande huruvida man i huvudsak rapporterar om män visar Giles (2003) studie att män under 90-talet var klart överrepresenterade i Brittisk television och att etniska minoriteter var grovt underrepresenterade i teveprogram i Kalifornien (sett till antalet som bodde där). Likväl redogör Briant m.fl (2013) för negativa attityder gentemot individer med funktionsnedsättning, vilket grundar sig i en ringa rapportering om minoriteten i fråga. Här kunde ökad rapportering även öka förståelsen för dessa individers behov och utmaningar. För att återknyta till skillnaden mellan kön konstaterar såväl Giles (2003) som Jackson Harris (2009) att kvinnor porträtterats mer sexualiserat i media än män.

Inom kategorin sportjournalistik rådde samma skillnad i rapporteringen mellan kvinnor och män som Giles (2003) och Jackson Harris (2009) lyfter fram. Till exempel är kvinnor oftare objektifierade. Även om det kan verka svårt att finna en direkt förklaring till detta finns det enligt Thornham (2010) skäl att misstänka att förlegade könsroller legat bakom rapporteringen. Faktum är enligt Thornham (2010) att flera roller inom mediebranschen tidigare varit förbjudna för kvinnor, vilket kan förklara den manliga dominansen genom historien. Då det kommer till sporten och den kulturella mångfalden tyder en nederländsk studie på att rapporteringen där i regel följer den vita mannens diskurs, även om en viss förändring börjat synas (Van Sterkenburg & Knoppers, 2012). Orsaken till denna diskurs förklarar de genom att sportjournalisterna också oftast var vita män.

Med åren har kvinnans ställning i samhället dock stärkts märkbart och dessa traditionella värderingar har som jag tidigare nämnt börjat ifrågasättas ordentligt. Samma gäller kvinnans ställning inom sporten och framför allt sportjournalistiken. Som inhemska exempel kan Svenska Yle och Hufvudstadsbladet (HBL) lyftas fram: Den sjunde juli 2017 meddelar Pokkinen att Yle börjar främja jämställdhet mellan kön i sin idrottsbevakning och 31 mars 2018 skriver Saxén att HBL främjar en jämställd bevakning.

Ur ett internationellt perspektiv konstaterar Courtney, Breen, McGing, McMEnamin, O'Malley och Rafter (2020) i deras studie att kvinnans ställning i samhället dock ökat snabbare än vad media ger sken av och att media inte riktigt hängt med. Studien har ändå inte kommit fram till att en total jämställdhet skulle ha uppnåtts. Resultaten från

Villanens (2021) studie visar samma, alltså att en total jämställdhet inte uppnåtts, även om Villanens studie tyder på en större jämställdhet inom public service media än kommersiella medier.

Det att man rapporterar mer om kvinnliga idrottare än förr betyder ändå inte att rapporteringen är jämställd (Sherwood m.fl. 2016). Samtidigt har det på mediefältet onekligen skett en positiv förändring i mediernas sätt att bevaka idrott de senaste åren, vilket Pokkinens (2017, 7 juli) och Saxéns (2018, 31 mars) artiklar är bevis på. Värt att minnas är dock att dessa källor grundar sig på respektive mediehus löften. Den här studien kommer förhoppningsvis kunna presentera svar på frågan huruvida dessa mediehus löften har infriats eller inte.

1.1.2 Medieförtroendet i vågskålen

Tidigare har vi konstaterat att mediernas sätt att bevaka och val av bevakning historiskt styrt vad som uppfattas som normer i samhället (Castells, 2010 & Giles, 2003). Samtidigt konstaterar Strömbäck (2014) att mediernas position förändrats från att på 1920-talet vara så gott som allsmäktig till att i dag tampas om människors uppmärksamhet med övriga aktörer. Medierna är idag bara en bidragande faktor till hur samhället uppfattas. Devereux (2014) påvisar å sin sida att medborgare blivit allt mer kritiska till vad de läser och vem som styr innehållet. Att medborgare (mediekonsumenter) blivit mer kritiska är en viktig faktor i sig med tanke på att sociala medier (med alla dess pålitliga och framför allt mindre pålitliga informationskällor) blivit en allt vanligare nyhetskälla för medborgare, vilket utmanar journalisternas ställning (Lee, 2020).

Centralt är även ett sjunkande förtroende för journalister som enligt Donsbach (2014) skett an efter som sensationsnyheter blivit mer vanliga. En studie genomförd av Brandtzaeg, Lüders, Spangenberg, Rath-Wiggins och Følstad (2016) visar att somliga till och med anser journalistyrket vara ett av de minst trovärdiga yrkena i världen. Schranz, Schneider och Eisenegger (2018) säger å sin sida att ett sjunkande förtroende underminerar mediernas existensberättigande och påverkar konsumenternas vilja att betala för kommersiella nyheter negativt. I den här avhandlingen ämnar jag även undersöka huruvida konsumenter har ett intresse av en bred mångfald inom

idrottsrapporteringen eller inte, något som kan komma att påverka mediers framtida val av nyhetsrapportering i sin kamp om existensberättigande.

Vad beträffar mediekonsumtion ur ett konsumentperspektiv över lag har Althaus, Cizmar och Gimpel (2009) kommit till den slutsatsen att ett visst intresse för nyheter beror på såväl individuella faktorer som själva sammanhanget nyheten hör till och att sammanhanget möjligen är avgörande. Därtill konstaterar Althaus m.fl. (2009) att mediekonsumenters nyhetsintresse även har en stark demografisk faktor, det vill säga att orter man relaterar till påverkar intresset för nyheter. De facto skriver Althaus m.fl. (2009) att den geografiska faktorn till och med överskrider den psykologiska faktorns påverkan av konsumenters val av nyheter. Vidare konstateras att nyhetsintresset hos mediekonsumenter också påverkas av faktorer som omgivning och uppfostran. (Althaus m.fl. 2009)

Loosen och Schmidt (2012) konstaterar att såväl teknologiska som institutionella förändringar samt förändringar inom organisationer lett till förändringar i relationen mellan journalistiken och dess publik. Enligt Loosen och Schmidt (2012) samt Anderson (2011) har den digitala utvecklingen gjort att konsumenterna fått en mer aktiv roll (mer makt) i valet av vilka nyheter som skapas, eftersom media helt enkelt tvingats inkludera dem på grund av den ökade konkurrensen som till exempel internet fört med sig (vilket jag även tidigare lyft fram). Till exempel konstaterar Loosen och Schmidt (2012) att mediebevakning av aktuella evenemang är väldigt varierande beroende på hur populära dessa evenemang är för mediekonsumenterna. Begreppet som specifikt lyfts fram av Loosen och Schmidt (2012) kallas för ”usergenerated content”, det vill säga innehåll skapat av publiken.

Lee och Tandoc Jr (2017) lyfter bland annat fram mediekonsumenters kommentarer på inlägg och diskussioner på olika forum som aktiva variabler som i dagens läge påverkar val av nyheter. Enligt dem har responsen från publiken format såväl skapandet som en ny form av konsumerande av nyheter. Lee och Tandoc Jr (2017) skriver vidare att konsumenters kommentarer har lett till att medias rapportering i dagens läge i större utsträckning handlar om nyheter som människor vill konsumera framom nyheter som medier tycker att människor kanske borde konsumera och tänka på. Den här utvecklingen framtvingar samtidigt ett behov att mer kritiskt tänkande hos

konsumenterna. Detta eftersom deras egna förväntningar kan leda till en större etablering av alternativa nyheter, eller mindre sanningsenliga nyheter (som dock tilltalar mediekonsumenter), framom nyheter som berättar den faktiska sanningen om ett ämne. (Lee & Tandoc Jr., 2017).

I grund och botten har alltså konsumenternas intresse fått en allt viktigare roll under det senaste decenniet, vilket formar journalistiken och redaktioners val av nyheter. Enligt teorin jag så här långt presenterat är det därmed relevant med en närmare undersökning av mediekonsumenterna och ifall deras åsikter speglas i dagens rapportering.

1.2 Syfte

Det övergripande syftet med den här avhandlingen är att visa hur unga mediekonsumenter ser på jämställdheten inom idrottsrapporteringen i Finland. Det är trots allt konsumenternas intresse som styr medierna allt mer, an efter som kampen om publiken hårdnat (Burton, 2010 & Louw, 2010). Därtill vill jag undersöka huruvida det bland mediekonsumenterna finns en beställning på en jämlik rapportering eller inte. För att finna svar på det här kommer kvalitativa intervjuer utföras med ett urval högskolestuderande.

1.3 Avgränsningar

Den här studiens resultat baserar sig på kvalitativa intervjuer av unga mediekonsumenter. Informanternas unga ålder förklaras med att den teoretiska referensramen låter förstå att unga mediekonsumenter är mer för jämställdhet än den äldre publiken. Jag ämnar studera ifall det fenomenet stämmer. Inom begreppet mångfald avgränsar jag studien till att innefatta jämställdhet. Med jämställdhet menar jag hur jämställd mediekonsumenterna upplever att sportjournalistiken är män och kvinnor emellan. Detta eftersom det finns mest forskning beträffande just den här typen av mångfald samt att det senaste decenniet handlat mycket om jämställdhetsfrågor. Vidare avgränsar jag studien till högskolestuderande i Finland. Dyliga studier har mig veterligen inte genomförts i Finland.

2 Teoretisk referensram

Följande kapitel beskriver avhandlingens teoretiska referensram och innefattar centrala begrepp, publikintresse inom sportjournalistiken samt publikens attityder angående jämställdhet inom sportjournalistiken. Kapitlet innefattar en jämförelse mellan hur kvinnor och män ser på idrottsrapportering, deras attityder till idrottsrapporteringens mångfald med fokus på jämställdhet. Avslutningsvis summeras kapitlets innehåll för läsaren.

2.1 Centrala begrepp

Som avhandlingens rubrik lyder kommer jag i den här avhandlingen undersöka mediekonsumenters syn på jämställdheten inom idrottsrapporteringen i Finland. Under avhandlingen förekommer konsekvent begrepp som *mångfald*, *mediekonsumenter*, *jämställdhet* och *sportjournalistik* eller *idrottsrapportering* och därmed är en begreppsredogörelse relevant att inleda med.

Mångfald

Begreppet mångfald kan delas in i mångfald bland människor (Benhabib, 2002) och biologisk mångfald (Armstrong, 2017). I den här avhandlingen avgränsas mångfald till att innebära att människor av olika kön är representerade. Benhabib (2002) avser mångfald som något berikande då olika människor kan existera sida vid sida och samverka för att försöka skapa en gemensam värdegrund. Enligt Anderson (2001) innebär en dylik värdegrund att var och en ska få vara sig själv inom gemenskapens ramar. Barow (2013) skriver å sin sida att mångfald i dag nästan utan undantag refereras till som en positiv sak utan att man på allvar försöker komma underfund med hurdana åtgärder som verkligen bidrar till en ökad mångfald. Barow (2013) menar att det inte räcker med att konstatera att det finns en mångfald mellan människor, man måste även jobba för att synliggöra den.

Mediekonsumenter

För att till fullo kunna förklara begreppet mediekonsumenter är det skäl att spjälka upp ordet i två: medier och konsumenter. Medier är enligt Shehata och Strömbäck (2014) den viktigaste informationskällan hos individer. Medier påverkar hur vi ser på

vardagen och vilka frågor vi fäster vikt vid (Arendt & Matthes, 2014), även om det skett ett visst maktskifte på den här punkten på grund av (alternativt tack vare) digitaliseringen (Lee & Tandoc Jr., 2017). Traditionella (mass)medier såsom dagstidningar, radio och TV har bevittnat en minskning i sin makt an efter som nya informationskällor uppkommit och börjat konkurrera om konsumenternas uppmärksamhet (Castells, 2010). En konsument definieras (aningens förenklat) å sin sida enligt Finlands rådande lagstiftning (Justitieministeriet, hämtad 9.11.2021) som en fysisk person som skaffar något. En mediekonsument blir således en individ som använder medieaktörernas tjänster, till exempel en läsare, tittare eller användare av sociala medier.

Jämställdhet

Till först kan konstateras att jämställdhet inte är att förväxla med jämlikhet. Jämställdhet betyder enligt Jääskeläinen, Hautakorpi, Onwen-Huma, Niittymäki, Pirttijärvi, Lempinen, och Kajander (2015) en likabehandling kön emellan medan jämlikhet står för likabehandling oavsett kön, härkomst, religion eller dylikt. Enligt Söderman och Löf (2010) betyder jämställdhet att kvinnor och män ska ha lika villkor, rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Dessa frågor bör diskuteras för att jämställdhet ska kunna uppnås.

Sportjournalistik (idrottsrapportering)

På ett allmänt plan handlar journalistik om att pålitligt och objektivt rapportera om aktuella saker för allmänheten (Deuze, 2005). Personerna som skapar journalistiken kallas i regel för journalister. Begreppet sportjournalistik är en underkategori inom journalistiken och innebär nyhetsberättande som berör sport, det vill säga idrottsrapportering. Sportjournalistiken kan enligt Reinardy och Wanta (2015) delas in i tre huvudsakliga kategorier: att informera, att underhålla och att övertyga. Vidare skriver Reinardy och Wanta (2015) att den vanligaste idrottsrapporteringen är att rapportera om en match eller tävling. Boyle (2006) skriver att sportjournalistiken traditionellt ansetts som en lekredaktion inom journalistiken. Boyle (2006) menar att man ansett sportjournalistiken vara slapp och oseriös verksamhet, samtidigt som den varit mäktiga populär bland konsumenterna. Vidare konstaterar Boyle (2006) att sportjournalistiken ofta negativt förknippats med en snäv representation av kön, ras och nationalitet.

2.2 Medieteorier

I den här avhandlingen undersöks mediekonsumenternas syn på sportjournalistiken. För att bättre förstå sambandet mellan media och opinionen redogör jag nedan för några centrala teorier inom hur media kan påverka opinionen. Teorierna jag tar upp är: agendasättning, inramning och priming.

Agendasättning

McQuail (2000) beskriver agendasättning som en process där medier genom sitt agerande kan påverka hur viktiga vissa nyheter eller teman kommer att uppfattas av den stora publiken. Enligt McQuail (2000) kan agendasättningen vara både oavsiktlig och gjord med avsikt. Dyliga utformningar kan synas framför allt i politisk kommunikation. Således kan man genom att analysera hur media porträtterar nyheter försöka framställa mediernas möjliga dolda agendor. (McQuail, 2000)

Inramning

Inramning kan ses som en förlängning av agendasättning. Likväl som inom agendasättning skriver Sullivan (2013) att inramningen kan påverka hur publiken ser på nyheter samt vilka slutsatser de drar av vad de exempelvis läst. Scheufele och Tewksbury (2007) menar att inramningen baserar sig på en uppfattning om att sättet som man framställer en nyhet på påverkar hur en nyhet tas emot.

Priming

Den tredje och sista teorin som starkt hänger ihop med de två ovanstående är priming. Scheufele och Tewksbury (2007) beskriver priming som en ändring i sättet man utvärderar innehåll på. Med det menar Scheufele och Tewksbury (2007) att man försöker få specifika faktorer att bli avgörande då människor evaluerar till exempel en nyhets innehåll. Således sätts agendan för vilka faktorer man fäster uppmärksamheten på då man undersöker något.

På frågan om huruvida teorierna jag presenterat fungerar eller inte svarar Dingin och Yüksel (2020) att de under 90-talet presenterades som effektiva. Vidare kom de i sin

studie fram till att agendasättningen fortsättningsvis fungerar, eftersom nyheter som media valde att lyfta fram också ansågs viktiga bland publiken. Även Yariv (2003) presenterar samma resultat men konstaterar därtill att personer som är skeptiska till media från början är mindre mottagliga för agendasättande. Samtidigt konstaterade Yariv (2003) dock att man inte fullt kan lita på att det finns ett rakt samband utan att det kan vara individers politiska ideologier som ligger bakom.

2.2.1 Agendasättning i idrottsrapporteringen

Vad gäller idrottsrapporteringen har jag tidigare etablerat att sport främst funnits till för män vilket även format idrottsrapporteringen. Sherwood m.fl. (2016) lyfter fram hur idrott för män blivit en bestående del av sportnyhetsagendan, medan damers idrott prioriterats väldigt lågt. Som jag också i inledningen konstaterat har kvinnor historiskt porträtterats annorlunda än män (Giles, 2003; Jackson Harris, 2009) och det är inte förrän mot slutet av det senaste decenniet som en tydlig bild av jämställd rapportering blivit föremål för allmän diskussion i Finland (Pokkinen, 2017, 7 juli; Saxén, 2018, 31 mars).

Ur ett historiskt perspektiv porträtterades alltså kvinnor och män annorlunda. Jackson Harris (2009) samt Burton (2010) skriver om omslagen på Sports Illustrated under 1950-talet där kvinnor porträtterades sexualiserat till skillnad från männen och Oates (2012) lyfter fram en myt om en så kallad ”fotbollsänka” som får göra annat medan mannen kollar på sport. Vidare lyfter Oates (2012) fram hur idrottarna tidigare porträtterats som starka muskulösa män.

Sexualiserandet av idrottare har dock förlorat sin charm med åren skriver Sherry, Osborne och Nicholson (2015). Enligt dem är mediepubliken inte längre speciellt intresserad av innehåll som sexualiserar idrottare och attityder mot sexism har också blivit mycket negativare. Kombinerat med konsumentlöftet som såväl Yle genom Pokkinen (2017, 7 juli) och Hufvudstadsbladet genom Saxén (2018, 31 mars) kan möjligen ett skifte i agendasättningen vara ett faktum.

2.3 Publikintresse inom idrottsrapporteringen

Meân (2011) skriver att sport handlar om kultur hos individerna och att man genom att konsumera sport bland annat skapar sina egna identiteter, vilket vidare härstammar från hur sport varit en del av en konstruktion av en maskulin identitet. Messner (2012) instämmer och definierar vidare intresset för sporten som en avkoppling och distansering från den gråa vardagen. Över lag har sporten blivit en väldigt populär kategori bland medier i samband med att media kommersialiserats, eftersom väldigt många människor är aktiva följare av idrottsrelaterade nyheter (Enbom & Carlsson, 2015; Giles, 2003). Härnäst följer en indelning i publikintresse baserat på kön och ålder.

2.3.1 Publikintresse och kön

Rowe (2011) menar att idrottspubliken traditionellt sett antagits bestå av västerländska män, men att den i verkligheten är mycket mer breddad än så. Även Messner (2012) kommer i sin studie fram till samma slutsats. Messner lyfter fram hur det här historiska antaget är ett destruktivt antagande, också för män, eftersom den sociala konstruktionen i huvudsak varit glorifierande och toxisk. Av den manliga publiken skriver Bruce (2012) att det därtill finns ett antagande om att män inte vill följa med kvinnors idrott.

Även Jackson Harris (2009) tangerar temat, vilket jag också synliggjort tidigare. Jackson Harris (2009) ställer frågan om publiken är män eftersom media konstruerat idrottsrapporteringen så, eller om media konstruerat sin rapportering utgående från ett faktiskt större intresse för sport bland män lämnas alltså osagt. Man kan bara anta, men med tanke på att vissa yrken inom media varit förbjudna för kvinnor (Thornham, 2010) är troligen det förstnämnda närmare sanningen. Även Giles (2003) konstaterar att kvinnor nog varit intresserade av sport i en högre utsträckning än vad medierna velat visa.

Meân (2011) konstaterar att feminismen fick ett uppsving ungefär samtidigt som internet utvecklades på 1990-talet och att internet kom att hjälpa till på vägen i att lyfta damidrottens ställning. Vidare noterar Meân (2011) hur intresset för damidrott bland konsumenterna ökade tack vare bloggar och kvinnliga atletes aktivitet på sociala

medier (till exempel Serena Williams på Twitter), vilket skapade en bas av fans för dem. Meân (2011) berättar också om ett bloggnätverk vid namn *Women Talk Sports* bland feministiska bloggare som kom att växa från 500 personer till 29 000 personer på mindre än ett år. Användandet av sociala medier som en motpol mot traditionell journalism har även enligt Ehnбом och Carlson (2015) stärkt kvinnans ställning, eftersom man då kunnat utmana dominerande diskurser och stereotyper som traditionella medier enligt dem stod för.

Ovan nämnda exempel indikerar klart på ett intresse för idrott också bland kvinnor, inte bara de vita heterosexuella männen (även om nätverket inte enbart bestod av kvinnor). Därtill tyder nätverket på att en jämställd idrottsrapportering efterfrågas. Nätverket blev således en kämpe för såväl idrottsrapportering på lika villkor (utan till exempel sexualisering av kvinnor) och en förståelse för att intresset för idrott är bredare än vad det genom historien verkat vara, vilket även Messner (2012) lyfter fram. Rent historiskt konstaterar Messner (2012) att sportjournalistiken i huvudsak handlat om män – för män – i en för övrigt ändrande värld, samtidigt som han ställer frågan huruvida media kommer leva upp till det ökade intresset av sportkonsumtion bland kvinnor.

Att majoriteten av publiken traditionellt varit män kvarstår dock som faktum (Jackson Harris, 2009). Att kvinnor historiskt inte följt med sport i samma grad som män beror dock enligt Whiteside och Hardin (2011) i huvudsak inte på att sporten i mångt och mycket handlat om män, utan att man inte hunnit följa med idrott på grund av att familjen till exempel tar tid. I praktiken betyder det här att kvinnan värnat om familjen under den tiden mannen följt med sport. Ehnбом och Carlson (2015) lyfter fram samma problematik som Whiteside och Hardin (2011) och citerar de facto studien då de skriver om konsumtionen av idrott som ett sätt att socialisera sig med den övriga familjen mellan hemarbetena (enligt förlegade könsnormer). Whiteside och Hardins (2011) studie visar alltså att kvinnor kollade på idrott mest för att få umgås med sina partners.

Kvinnors idrottsintresse har alltså fått ge vika för traditionella (i dagens läge förlegade) könsroller. Bruce (2012) tillägger å sin sida att den manliga dominansen inom idrottsrapporteringen influerat kvinnliga mediekonsumenter negativt i den mån att de

funnit det svårare att engagera sig som fans och få ut en njutning av att följa med idrott och idrottsrapportering.

En intressant aspekt vad beträffar konsumerande av sportnyheter hos kvinnor är att andelen kvinnor och flickor som idrottar har ökat under 2000-talets början utan att intresset för att konsumera idrott utövat av kvinnor ökat (Whiteside & Hardin, 2011). Om detta skriver Whiteside och Hardin (2011) att den här utvecklingen inte gagnar kvinnornas ställning inom idrottsrapporteringen eftersom media väljer att producera populärt innehåll. Whiteside och Hardin (2011) jämför män och kvinnor och konstaterar att männen är idrottsutövare som yngre och senare utvecklas till aktiva följare av idrott, medan kvinnor som idrottar som yngre inte följer samma utveckling.

Ur det nyss nämnda fenomenet kan alltså tolkas att kvinnor genom att i högre grad börja följa med idrott som utövas av kvinnor även kunde bidra till mer idrottsrapportering om grenar utövade av kvinnor, åtminstone i teorin. Faktum är att Giles i sin studie från 2003 konstaterat att sport är den enda kategorin där män har en högre representation än kvinnor (inom TV).

Tidigare nämnde jag hur män enligt Bruce (2012) inte antagits vara intresserad av att följa med kvinnors idrott och att kvinnor inte heller intresserat sig för idrott utövat av kvinnor utan i stället följt samma konsumtionsmönster som sina män (Whiteside & Hardin, 2011). Det här hade samtidigt som jag tidigare nämnt en negativ inverkan på bilden av sportjournalistiken som kvinnor konstruerade för sig själva (Bruce, 2012). Det gör det svårare för kvinnor att engagera sig i sport som supporter och inverkar negativt på njutningen av att följa med idrott. Således kan man konstatera att bristen på jämställdhet inom idrottsrapporteringen genom historien tycks ha påverkat kvinnors intresse för själva idrotten negativt.

Det står samtidigt klart att kvinnor nog är intresserade av sport och idrottsrapportering, vilket till exempel det feministiska nätverket som Meân (2011) i sin studie presenterar är ett bevis på. Nätverket är samtidigt en stark indikator på att många kvinnor anser att idrottsrapporteringen (och idrotten) behöver bli mer jämställd. Det här anser även ett flertal kvinnliga idrottsutövare, vilket är en del av tre faktorer som Bruce (2012) synliggör gällande kvinnors intresse för sport och idrottsrapportering

Tidigare studier visar alltså på att medier i huvudsak utgått från att publiken är män, vilket delvis är sant även om kvinnors intresse visats vara större än vad man gett sken av. Dessutom har kvinnor traditionellt varit mer benägna att följa med samma idrott som män kollat på, till exempel för att få spendera tid med sin man. Det finns även studier som visar att en del män inte är intresserade av att följa med idrott utövad av kvinnor. I nästa del kommer jag presentera hur intresset för idrott skiljer sig mellan olika åldersgrupper.

2.3.2 Publikintresse med fokus på ålder

Inledningsvis upprepar jag Bruces (2012) studie där han kommit fram till att det finns en forms acceptans för att idrotten helt enkelt är för män. Vidare konstaterar Bruce att unga människor redan i en viss mån tenderar gå med på att sport helt enkelt är för män, vilket är illa för jämställdheten inom medias rapportering. Också Villalon och Weiller-Abels (2018) ser ett samband med hur idrotten porträtterats och hur publiken därmed väljer att ta till sig den. Utgående från Bruces (2012) studie skapas alltså en bild av att ungas medieintresse följer samma mantra som bland tidigare generationer (historiskt).

En gammal studie av Lines (2000) som jämförde unga personers intresse för sportnyheter och rapportering följer delvis samma linje som Bruces (2012) teori. Lines (2000) kom fram till att unga män följde med sportnyheter för att ”det är det andra pojkar talar om” och att de som inte följde med kände sig utanför i den maskulina sfären. Unga kvinnor kunde utbrista att någon idrottare var sexig eller dylika icke-sportintresserade uttryck, vilket kan indikera på ett lägre intresse för sport (alternativt på ett sexualiserande av manliga idrottare, vilket för övrigt inte dykt upp i andra studier om publikbeteende). Lines (2000) studie är dock 24 år gammal, vilket betyder att de som var unga på den tiden har ersatts av en helt ny generation unga. Och de verkar tycka annorlunda.

I en studie från 2015 skriver Sherry, Osborne och Nicholson att mediepubliken inte längre är speciellt intresserade av innehåll som sexualiserar idrottare och att sexism helt enkelt inte mer anses okej, vilket indikerar på en efterfrågan på mer jämställd rapportering. Vidare hänvisar Sherry m.fl. (2015) till en äldre studie genomförd av Daniels och Wartena (2011) där de visat olika bilder på kvinnliga idrottare för en

publik pojkar. Studiens resultat visar att pojkar hade mer kommentarer om hur bilden (och personen på bilden) såg ut gällande bilder där kvinnorna sexualiseras än bilder där kvinnor aktivt utövar sin sport. Den här studien indikerade enligt dem på att en sexualisering av kvinnor påverkar pojkars attityder mot kvinnlig idrott negativt men att pojkar samtidigt är benägna att bedöma män och kvinnor på lika villkor, så länge de porträtteras lika.

Wheaton och Thorpe (2018) har studerat hur de olympiska spelen bör förändras för att bibehålla sin publikmängd an efter som publiken åldras. De konstaterar att internationella olympiska kommittén som ett tillvägagångssätt arbetar mot att göra grenarna mer rättvisa för utövare av olika kön i syfte att locka den unga publiken. Det här får ses som en indikation på att ungdomar i dag är mer medvetna om jämställdhet och att de också efterfrågar jämställdhet mer än tidigare. Samtidigt var hela 72 procent av dem som valde att svara på undersökningen (som skickades ut till nio länder) män och då 82 procent av dem som svarade var under trettio år gamla ger undersökningen en bild av att idrotten nog fortfarande i huvudsak intresserar män. Undersökningen besvarades av över femhundra personer.

En ur jämställdhetssynvinkel positiv aspekt av Wheaton och Thorpes (2018) undersökning är däremot att resultatet av en starkt mansdominerad svarspanel tyder på att unga ser jämställdhet som en viktig aspekt. Majoriteten av svarandena menade att de gärna följer med både sport utövad av kvinnor och av män och endast drygt sju procent följde helst med män som idrottar. Då dessa unga svarande (i huvudsak män) sätts i kontrast med en äldre publik som inte vill följa med kvinnor som idrottar (Bruce, 2012) kan man argumentera kring hur den yngre generationen av manliga sportsfantaster är mer intresserade av en jämställdare idrottsrapportering än den äldre generationen som levt under tider då kvinnor porträtterats på ett helt annorlunda sätt än män.

Samtidigt som de unga presenteras som väldigt medvetna i Wheaton och Thorpes studie från 2018 är det intressant att jämföra med Lines studie från 2000 där hon skriver att unga män tyckte att det är intressantare att följa med män som idrottar. Dessutom konstaterade ett flertal unga kvinnor att det är mycket mer reaktioner då herrarna förlorar än då damerna gör det. Det intressanta är dock hur kvinnor i Lines studie

vinklar det till att det är kvinnor som inte förstår sig på sport, och inte till att det är kvinnor som fallit offer för maskulina konstruktioner utgående från männens intressen och behov som jag även lyfter fram i stycket ovan.

Studien av Wheaton och Thorpe (2018) jämförd med studien av Lines (2000) ger med andra ord en klar bild av hur ungas sätt att följa med sport har förändrats. Till skillnad från det äldre gardet är unga mer intresserade av en jämställd bevakning än äldre. Samtidigt verkar intresset för sport fortfarande vara större bland män än bland kvinnor.

2.4 Journalisters syn på jämställdhet inom idrottsrapporteringen

Tidigare har jag som jag även nämnt skrivit en avhandling där jag utfört en fallstudie av Svenska Yles sportjournalister med målet att undersöka deras tankar och synpunkter på mångfald och i vilken mång mångfald bör synas i idrottsrapporteringen. Svenska Yle är ett public service-bolag i Finland. I den här avhandlingen är min tidigare avhandling citerad som Villanen (2021). Eftersom ämnena för både den här avhandlingen och Villanen (2021) är anknutna till varandra är det av relevans att också i korthet redogöra för de centrala resultaten som jag i Villanen (2021) kommit fram till.

Enligt Villanen (2021) anser journalisterna att public service har ett större ansvar för att synliggöra mångfald i sin rapportering än vad kommersiella medier har. Samtidigt ansåg majoriteten av informanterna (totalt tio stycken intervjuades) att Yle Sporten (som sportredaktionen heter) de facto är bättre på att synliggöra mångfald i rapporteringen än kommersiella medier. Resultaten låter vidare visa att informanterna i stort sett tycker att jämställdhet mellan kön redan är väl förankrat i deras dagliga journalistiska arbete och att fokusområde så småningom kunde skifta mot något annat (till exempel kulturell mångfald).

Samtidigt är det intressant att ur Villanen (2021) utläsa hur sportjournalisternas egna syner på mångfald inte till fullo speglas i deras idrottsrapportering. Så gott som alla ansåg sig ha en sund syn på mångfald, men samtidigt tyckte de inte nödvändigtvis att deras syn behöver synas i själva rapporteringen. Det här berodde dels på att resurserna inom Yle Sporten är begränsade och dels på att man helt enkelt inte kan rapportera om

allting eftersom man också måste beakta publikens intresse. Vad publikens intresse är får tills vidare lämnas osagt och i stället framkomma i den här studien.

Till slut är det ännu värt att notera att ett klart samband mellan tittarstyrning och en sämre mångfald existerar (enligt informanterna i Villanens studie från 2021). Yle Sportens läsarsiffror uppfattades visa att publiken i huvudsak är intresserade av idrott utövade av män (till exempel NHL eller Formel 1) och att man om man har bråttom ofta lägger ut något som man vet att läses. Att rapportera om mindre idrottsgrenar (eller idrott utövat av kvinnor) genererade i flera fall sämre tittar- eller läsarsiffror, vilket informanterna såg som en mindre motiverande faktor vad gäller rapporteringen. Huruvida det här är ett resultat av historiska aspekter på bland annat traditionella könsroller, eller om män helt enkelt är mer intresserade av idrott är svårt att säga exakt.

2.5 Summering

För att sammanfatta teorikapitlet kan man konstatera att idrott och konsumtionen av den handlar om kultur och att skapa identiteter (Mean, 2011). Idrotten har historiskt dominerats av en vit mans diskurs, vilket speglar rapporteringen än idag. Det här bidrar med generaliserande könsroller som påverkat vem som antar utgöra målgrupp (mediekonsument) samt vilka intressen målgruppen haft (Enbom & Carlson, 2015; Rowe, 2011; Whiteside & Hardin, 2011). Publiken har trots bestå av i huvudsak män, medan kvinnor enligt Mean (2011) och Giles (2003) nog också haft ett intresse att följa med sport – det har bara inte synts till.

Vidare har det rått uppfattningar om att män inte är intresserade av att se på idrott utövat av kvinnor medan kvinnor ofta följt med männens sport, bland annat för att kunna få en paus från familjearbetet och umgås med sin partner (Bruce, 2012; Enbom & Carlson, 2015; Whiteside & Hardin, 2011). Kvinnor har också haft svårare att identifiera sig som idrottsintresserade och att hitta en njutning i att följa med idrott eftersom den varit så maskulin. Troligen har även mediernas agendasättning påverkat intresset.

Konsumtionen av idrott bland kvinnor har heller inte ökat i samma takt som utövandet av kvinnlig idrott, vilket kan ha en negativ påverkan för mediernas jämställda

rapportering. Samtidigt kan detta ha att göra med de tidigare nämnda orsakerna, samt Oates (2012) teori om att kvinnan först på senare tid betraktats som en seriös konsument. En annan viktig utveckling är att sexism inte är uppskattat bland publiken på samma sätt som förr (Sherry m.fl. (2015); Wheaton & Thorpes, 2018), vilket även fått internationella olympiska kommittén att reagera. Här verkar den unga publiken skilja sig från tidigare generationer vilket tyder på att det finns en större efterfrågan på jämställd rapportering bland unga än bland äldre.

Rapporteringen utvecklas alltså åt ett mer jämställt håll, enligt tendenser som publiken visat på och som jag lyft fram. Studierna som presenteras i teoridelen har därmed vissa indikationer på att en jämställd idrottsrapportering är en generationsfråga. Den här avhandlingen ämnar ta reda på huruvida så är fallet i Finland eller inte.

Till slut vill jag lyfta fram hur Villanen (2021) visar att sportjournalister anser sig ha en sund syn på mångfald, men att den inte nödvändigtvis speglas i själva idrottsrapporteringen. En intressestyrd rapportering är hämmande för jämställdheten i nyhetsurvalet och sportjournalisterna upplever fortsättningsvis att idrott utövat av män anses intressantare och följs med av flera konsumenter. Huruvida den här tolkningen är sann eller inte kommer förhoppningsvis framgå i den här studiens resultat.

3 Metod och genomförande

Det här kapitlet beskriver avhandlingens metod och genomförande. Till först redogör jag för avhandlingens forskningsdesign, syfte samt forskningsfrågor. Vidare presenterar jag forskningens metod och material följt av urval och avgränsningar. Avslutningsvis lyfter jag fram databearbetningen och analysen samt studiens tillförlitlighet, trovärdighet och de etiska aspekterna som följts.

3.1 Forskningsdesign och syfte

Den här avhandlingen är en fortsättning på en tidigare avhandling (Villanen, 2021) där jag undersökt sportjournalisters syn på mångfalden i idrottsrapporteringen. Då Villanen (2021) presenterar producenternas eller sportjournalisternas åsikter ämnar den här avhandlingen visa hur mediekonsumenter betraktar innehållet i sportjournalistiken samt hur de anser att sportjournalistiken bör vara. Den här avhandlingen utgör alltså en del i en större helhet vad gäller idrottsrapporteringens mångfald i Finland. Avhandlingens relevans grundar sig bland annat i ett samhälle i förändring och konsumenternas alltmer dominerande roll vad gäller val av rapportering.

Det övergripande syftet med den här avhandlingen är att visa hur unga mediekonsumenter ser på jämställdheten inom idrottsrapporteringen i Finland. Det är trots allt konsumenternas intresse som styr medierna alltmer, än efter som kampen om publiken hårdnat (Burton, 2010 & Louw, 2010). Därtill vill jag undersöka huruvida det bland mediekonsumenterna finns en beställning på en jämlik rapportering eller inte. Utgående från syftet har följande forskningsfrågor utformats:

1. Hur upplever unga finländska mediekonsumenter sportjournalistikens innehåll i Finland?
2. Vilken är sportjournalisters uppgift enligt unga finländska mediekonsumenter?

Tanken med den första forskningsfrågan är att visa hur unga mediekonsumenter tycker att sportjournalistiken ser ut i dagsläget och hur den enligt dem borde se ut. Utgående från de tidigare studierna som jag presenterat i den teoretiska referensramen har jag en

hypotes om att unga borde ha ganska så liberala värderingar. Samma hypotes är föremål för undersökning i den andra forskningsfrågan. I den teoretiska referensramen presenterar jag såväl traditionell sportjournalistik som en mer jämställd rapportering. Med den andra forskningsfrågan ämnar jag visa vad konsumenterna tycker att sportjournalisternas faktiska uppgift är.

De två forskningsfrågorna är fokuserade på vad som bör utgöra sportnyheter och hur de bör produceras samt hur väl dessa förväntningar uppfylls i dagens läge. Enligt Trost (2010) avgör syftet och frågeställningarna vilken metod som bäst lämpar sig för studien. Den här avhandlingens metod och material presenteras i följande kapitel.

3.2 Forskningsmetod och material

I den här studien har en kvalitativ metod valts och som datainsamlingsmetod fungerar kvalitativa intervjuer. Denscombe (2016) skriver att metoder delas in i kvalitativa och kvantitativa metoder och att själva valet av metod beror på hurdan information man är intresserad av samt själva tillvägagångssättet. Olsson och Sörensen (2011) belyser skillnaden mellan kvalitativa och kvantitativa metoder och konstaterar att kvantitativa metoder är mer generaliserande till sin natur än kvalitativa metoder. Vidare skriver Olsson och Sörensen (2011) stödd av Nilsson (2014) att en kvalitativ metod är bättre då man vill fördjupa sig inom något och få en djupare förståelse.

Ursprungligen hade undertecknad en tanke om att använda sig av en kvantitativ metod och mer specifikt en enkätstudie i den här avhandlingen. Bakgrunden till den avsikten var att resultaten blir mer generaliserbara (Olsson & Sörensen, 2011). Olsson och Sörensen (2011) skriver därtill att en kvantitativ metod är lämplig då man har en teori som grundar sig på tidigare forskningsresultat. Under arbetets gång stötte undertecknad dock på förhinder, eftersom det fanns väldigt lite tidigare forskning inom samma ämne.

Då relevant tidigare forskning saknades valde undertecknad att skifta fokus till en kvalitativ metod och därmed minska på generaliserbarheten eftersom teorin eller förståelsen enligt Fejes och Thornberg (2015) spelar en mindre roll i kvalitativa metoder än i kvantitativa metoder. Samtidigt som generaliserbarheten kan anses mindre konstaterar Fejes och Thornberg (2015) att också kvantitativa metoder kan ha

svårt att trovärdigt redovisa för sina studier då enkäter ofta lämnas obesvarade av många möjliga respondenter, vilket gör att det slumpmässiga urvalet enligt dem kan ifrågasättas.

3.2.1 Datainsamlingsmetod

Vad själva datainsamlingsmetoden beträffar inom det kvalitativa forskningsfältet har kvalitativa intervjuer valts. Enligt Trost (2010) möjliggör kvalitativa intervjuer ett djupt innehåll och grundliga svar från informanterna. Vidare skriver såväl Trost (2010) som Kvale och Brinkmann (2014) att man genom kvalitativa intervjuer försöker få fram personerna som intervjuas erfarenheter av samt syn på forskningsämnet. Kvalitativa intervjuer är även nyttiga då man vill gå in på djupet av ett ämne eftersom datainsamlingsmetoden kan få fram informanternas tankar, känslor och erfarenheter (Dalen, 2015).

Inom intervjuförandet finns sedan enligt Kvale och Brinkmann (2014) olika sätt att agera på och utföra intervjuer, till exempel gruppintervjuer eller enskilda intervjuer. I gruppintervjuer är forskaren enligt Bryman (2018) bland annat intresserad av att se hur gruppdiskussionen kan påverka enskilda deltagares åsikter. Eftersom den här studien är av en känslig natur och åsikter som möjligen skiljer sig från normen kan förekomma har individuella intervjuer valts som tillvägagångssätt.

En fruktbar intervju uppstår enligt Yin (2013) genom ett samarbete mellan informanten och personen som intervjuar. Ju bättre man samarbetar med varandra, desto djupare svar är informanten redo att ge (Yin, 2013). Därtill listar Yin (2013) några punkter som en bra intervju innehåller: Forskaren ska inte ta en för stor roll i intervjusituationen, forskaren ska förhålla sig neutral till ämnet, använda sig av sin egen intervjuguide och påbörja analysen redan under intervjusituationen.

Vid struktureringen av den kvalitativa intervjun skriver Starrin och Renck (1996) att man bör skilja på standardiserade och ostandardiserade intervjuer. Ju högre grad av standardisering en intervju har, desto mer strukturerad är den. Exempelvis skriver Starrin och Renck (1996) att en standardiserad intervju har ett intervjuschema medan en ostandardiserad intervju är mer ledig till sin natur. Trost (2010) skriver att en högre standardisering av intervjufrågor är vanligare vid kvantitativ forskning och låg

standardisering är mer förekommande i kvalitativ forskning. Trost (2010) tillägger att en lägre standard av intervjuer även kännetecknas av mer flexibilitet hos forskaren.

Som en balans mellan dessa introducerar Merriam (2011) semi-strukturerade intervjuer. I semi-strukturerade intervjuer har man enligt Merriam (2011) ett utkast av intervjufrågor, men ordningen i vilken de förekommer behöver inte följa utkastet. Enligt Nilsson (2014) får man genom halvstrukturerade intervjuer en balans mellan struktur och flexibilitet. Nilsson (2014) skriver att samma frågor ställs till alla som intervjuas, vilket medför mindre flexibilitet än ostrukturerade intervjuer. Samtidigt blir det lättare i analyskedet (Nilsson, 2014).

Larsen, Kärnekull och Kärnekull (2009) lyfter fram strukturerade och ostrukturerade intervjuer som till en viss del påminner om den ovan nämnda standardiseringen av intervjuer. Samtidigt som Larsen m.fl. (2009) talar om struktureringen som en synonym för standardiseringen menar dock Trost (2010) att en strukturerad intervju handlar mer om att man i intervjusituationen begränsar sig till ett område medan en ostrukturerad intervju kan beröra flera områden.

I Metodpraktikan från 2017 lyfter Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns och Wägnerud (2017) fram temaintervjuer som ett bra förfaringssätt. Esaiasson m.fl. skriver hur olika personers varierande upplevelser kan fås fram genom ett varierande urval av personer som intervjuas. För att framgångsrikt få fram olika framförhållningssätt bland informanterna rekommenderas en vetenskaplig distans till de medverkande. Vidare skriver Esaiasson m.fl. (2017) att de tematiska frågorna är viktigast i intervjun. Dessa frågor är till sin natur breda, vilket ger upphov till ärliga svar med så liten påverkan av intervjuaren som möjligt. Möjliga uppföljningsfrågor ska sedan knyta an till de tematiska frågorna. Esaiasson m.fl. (2017) skriver därtill att det är viktigt att beröra alla relevanta teman vid själva intervjusituationerna.

Baserat på forskningen jag ovan lyft upp har jag format en intervjuguide (se Bilaga 1) som fungerat som grund för mina intervjuer. Intervjuguiden utgår från ett förhållningssätt som liknar tematiska intervjuer, enligt vad Esaiasson m.fl. (2017) lyft fram.

Jag försökte i mån om möjlighet följa ordningen i min riktgivande manual för att i analyseringskedet enklare kunna kombinera svaren med varandra. Mina frågor var i

regel öppna och gav utrymme för att prata fritt. Förutom frågorna jag skrivit upp i min intervjuguide ställdes följdfrågor och preciserande frågor. Med det här tillvägagångssättet kan mina intervjuer betraktas som tematiska.

Intervjuerna utfördes under en månads tid under våren 2024. Tre intervjuer skedde på distans via videokontakt på Zoom och en intervju skedde på plats vid ett universitet. Sammanlagt utfördes fyra intervjuer med fyra informanter som alla var högskolestuderande. Undertecknad tog personligen direktkontakt med informanterna per textmeddelande och frågade om de kunde tänka sig att medverka.

3.3 Urval och avgränsningar

Vid valet av informanter för studien är det enligt Dalen (2015) viktigt att inte inkludera ett för stort urval av personer eftersom såväl intervjuerna som analysen kommer ta tid. Samtidigt skriver Dalen (2015) att det är viktigt att reflektera över vem som de facto bör medverka, varför informanterna är lämpliga och ett hur stort antal informanter som är lämpligt. Även Merriam (2011) konstaterar att en forskare bör avgränsa så gott det går. Samtidigt skriver Merriam (2011) att man kan välja om man skalar sitt urval innan eller efter att datat samlats in.

Enligt Kvale och Brinkmann (2009) inverkar studiens natur på mängden informanter som behövs. Medan de rekommenderar en tillräcklig mängd informanter lyfter de även fram att det inom kvalitativa studier kan vara vårt att få rätt mängd informanter. Ofta blir det enligt Kvale och Brinkmann (2009) antingen för många eller för få av dem. För många informanter leder enligt Kvale och Brinkmann (2009) till att det blir svårt att analysera allt insamlat material. Ifall man har för få informanter blir resultatet å sin sida svårt att generalisera (Kvale & Brinkmann, 2009). Även Nyberg och Tidström (2012) betonar avgränsningens roll i studien och lyfter därtill fram hur personerna som intervjuas bör vara sådana som kan ge trovärdiga svar på intervjufrågorna.

Vad den här studiens urval beträffar har jag valt att fokusera på unga människor eftersom de enligt den teoretiska referensramen borde vara liberala i sina åsikter (Wheaton och Thorpe, 2018). Mer specifikt kommer jag i den här studien att intervjua lärarstudier. I mitt urval är jag intresserad av personer med olika kön (man och kvinna). Utgående från dessa kriterier och med min begränsade tid har jag valt att utgå från två personer per kriterium, det vill säga totalt fyra personer.

3.4 Databearbetning och analys

För att senare kunna analysera intervjumaterialet bandades alla intervjuer in och transkriberades. Transkribering innebär enligt Kvale och Brinkmann (2009) i det här fallet att ljud omvandlas till text. Samtidigt som transkriberingen görs inleds automatiskt även själva tolkningen av materialet (Ahrne & Svensson, 2011; Denscombe, 2016). Vidare skriver Ahrne och Svensson (2011) att det finns varierande sätt att transkribera och att dessa är beroende på hur ingående intervjuerna bör analyseras. I mitt fall valde jag att transkribera intervjuerna i sin helhet. Transkriptionerna uppgick totalt till närmare 50 sidor text. Citaten som inkluderas i den här studien omvandlade jag sedan till korrekt svenska för att säkerställa att informanternas integritet hölls skyddad. Nedan följer en redogörelse över hur intervjuerna analyserats.

3.4.1 Kvalitativ innehållsanalys

Syftet med en analys handlar om att kunna tolka och beskriva materialet (Yin, 2013). Den här studien är kvalitativ till sin natur och förutsätter därmed en kvalitativ analysmetod. Enligt Wibeck (2010) kännetecknas en kvalitativ analys av att forskningsfrågorna visar vilken analysmetod som är bäst lämpad för studien. Vidare skriver Bryman (2018) om analysmetoden kvalitativ innehållsanalys som betyder att man försöker hitta likheter eller skillnader bland informanternas svar. Eftersom jag i den här studien är intresserad av själva innehållet av svaren som informanterna ger och att jämföra dem med varandra så är kvalitativ innehållsanalys ett lämpligt val av analysmetod för studien.

Nyberg och Tidström (2012) konstaterar att forskarens roll är viktig inom den kvalitativa innehållsanalysen. I processen för kvalitativ innehållsanalys ingår enligt Nyberg och Tidström (2012) först en separat analys av informanternas enskilda svar för att sedan kunna jämföra dem med övriga informanter och slutligen sammanföras. I flera andra studier betonar forskare ett liknande förfarande och skriver att nyckeln till att kunna dra slutsatser ur materialet bygger på en organisering av det och ett aktivt letande efter liknelser och skillnader (Fejes & Thornberg, 2015; Larsen m.fl., 2009; Yin, 2013). Under analysens gång är det enligt Merriam (2011) viktigt att fokuset utgår från studiens syfte och forskningsfrågor samt att möjliga mönster ska skapas utgående från innehållet i analysmaterialet.

Hsieh och Shannon (2005) delar in den kvalitativa metoden i tre skilda metoder: induktiv innehållsanalys, deduktiv innehållsanalys och summerande innehållsanalys. Den förstnämnda analysmetoden innebär att forskarens material härstammar från det insamlade datat och en deduktiv analys utgår i sin tur från en formad teori vid skapandet av resultaten. Den sistnämnda metoden, summerande innehållsanalys, använder enligt Hsieh och Shannon (2005) nyckelord i analysen. Den här studien använder sig i första hand av Hsieh och Shannons (2005) induktiva metod eftersom mitt resultat inte grundar sig på tidigare forskning utan på svaren som informanterna gett i intervjuerna.

Genom att använda mig av metoderna jag ovan lyfter fram och grundligt analysera mitt material blir analysen tillförlitlig. Forskningsfrågorna har utgjort en central del av min intervjumanual (Bilaga 1) och även varit i fokus då jag analyserat materialet. Materialet har transkriberats noggrant och själva analysen påbörjats redan i transkriberingsskedet.

3.5 Tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter

Nyberg och Tidström (2012) lyfter fram studenters och forskares juridiska ansvar i sin vetenskapliga forskning. De skriver även i likhet med Kvale och Brinkmann (2009) att ansvaret förutsätter en god vetenskaplig praxis för att se till att forskningens kvalitet är hög och menar att resultaten ska vara sanningsenliga och dels bidra till forskning över lag, dels respektera integriteten hos de som deltar i studien (Nyberg & Tidström, 2012; Kvale & Brinkmann, 2009). Vidare skriver Merriam (2011) att forskningen måste kunna lita på för att vara effektiv. Olsson och Sörensen (2011) skriver att det inte är någon skillnad på kvalitativ och kvantitativ forskning vad etiska aspekter beträffar.

Enligt Olsson och Sörensen (2011) finns det fem krav för en seriös forskare att uppfylla. Informationskravet innebär att informanterna bör veta vad de ger sig in på och vad forskningen har för syfte. Begriplighetskravet står för att forskaren bör konkretisera vad studien handlar om så att en person som inte är insatt också vet vad studien handlar om. Samtyckeskravet handlar om att informanten ska ha gett sitt godkännande för sin medverkan, samt att till exempel intervjun kan avbrytas när som helst utan att informanten får konsekvenser. Det fjärde är konfidentialitetskravet som

ska säkerställa att informanternas identitet skyddas. Det femte och sista kravet är nyttjandekravet som i praktiken i den här studien betyder att informanternas intervjusvar inte tas ur sin kontext. (Olsson & Sörensen, 2011)

Enligt Kvale och Brinkmann (2009) bör forskaren redan inför intervjuerna beakta etiska aspekter och ta ställning till möjliga problem som kan uppkomma under arbetsprocessen. Forskaren behöver ta hänsyn till hur personliga konsekvenser av vissa ämnen kan påverka informanternas svar i en intervju och försöka få informanterna att känna sig trygga. Därtill ska forskaren enligt Kvale och Brinkmann (2009) hålla sig till sanningen då man i resultatet redovisar för materialet man analyserat.

Den här studiens informanter är anonyma och citat som kan identifiera informanterna är omskrivna till standardsvenska utan att innebörden ändrat. Personerna som intervjuats har inte kunnat påverka sina svar i efterhand och intervjutranskripten samt inspelningarna har förvarats otillgängliga för andra människor än undertecknad. Eftersom den här avhandlingens ämne kan vara av känslig natur för somliga har det varit extra viktigt att säkerställa deltagarnas anonymitet.

3.5.1 Validitet och reliabilitet

Bryman (2018) skriver att det förts diskussioner om hur relevanta begreppen validitet och reliabilitet egentligen är för kvalitativ forskning medan Trost (2010) menar att de bör förekomma trots att de härstammar från kvantitativ forskning. Därtill skriver Trost (2010) att det är svårare att mäta begreppen i kvalitativ forskning än i kvantitativ forskning.

Olsson och Sörensen (2011) beskriver *reliabilitet* som ett mått på studiens pålitlighet. Larsen m.fl. (2009) konstaterar att reliabiliteten ökar enligt ju fler forskare som kommer fram till samma slutsats som varandra i sina olika forskningar. Enligt Larsen m.fl. (2009) påverkar intervjusituationen och hur informanterna påverkas av den en studies reliabilitet. Enligt Trost (2010) har studien en hög reliabilitet om läsaren anser intervjumaterialet vara trovärdigt. I den här studien har undertecknad i egenskap av forskare inför intervjuerna fokuserat på att intervjupersonerna ska känna sig trygga och veta att de hålls anonyma oberoende av sina svar. Inför intervjuerna har intervjuaren och informanten kommunicerat mer vardagligt och skapat ett förtroende för varandra för att garantera ärliga svar. Därtill har informanterna i studien försetts med påhittade

namn för att bättre hållas anonyma. Med hjälp av dessa metoder har strävan varit att hålla studiens reliabilitet på en god nivå.

I likhet med reliabiliteten skriver Trost (2010) att också *validiteten* härstammar från kvantitativ forskning. Validitet är därtill ännu svårare att sätta i en kvalitativ kontext eftersom det enligt Trost (2010) betyder att forskaren ska vara öppen och transparent samtidigt som forskaren kan bevisa studiens datas trovärdighet. Fejes och Thornberg (2015) menar att validiteten betyder hur väl studien representerar forskarens avsikter vad gäller studien i fråga. Genom att ingående redogöra för intervjuförfarandet och själva analysmetoden i det här kapitlet har undertecknad strävat efter en god validitet på studien.

3.6 Operationaliseringar

Den här avhandlingens resultat utgår från kvalitativa intervjuer av klasslärarstudierande av olika kön. Inför intervjuerna gjordes en intervjuguide (Bilaga 1) som utgjorde grund för de semi-strukturerade intervjuerna.

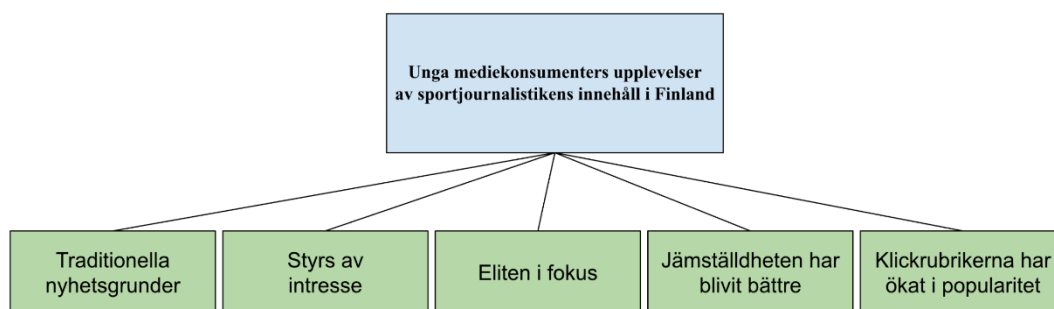
Vid skapandet av intervjufrågor har undertecknad utgått från syftet och forskningsfrågorna och försöka formulera dem som så att informanternas verkliga åsikter ska framkomma. Därtill har fördjupande frågor och specificerande frågor ställts under intervjuernas gång beroende på informanternas svar och hur intervjuerna utvecklats. En del intervjufrågor har återanvänts från min tidigare avhandling (Villanen, 2021) i syfte att urskilja möjliga skillnader i svaren bland journalisterna och informanterna i den här studien. De återanvända frågorna har omskrivits för att bättre lämpa sig för mediekonsumenter. Intervjufrågorna behandlar såväl sportjournalistik på ett mer allmänt plan som mer specifikt hur informanterna anser att en sportjournalist bör verka i sin yrkesroll. Jämställdhetsaspekten utgör en central del av intervjufrågorna.

4 Resultat

I det här kapitlet presenteras resultatet av min undersökning utgående från avhandlingens forskningsfrågor. Kapitel 4.1 redovisar för svaren relaterade till den första forskningsfrågan. Kapitel 4.2 redovisar för svar relaterade till den andra forskningsfrågan.

4.1 Unga mediekonsumenters upplevelser av sportjournalistikens innehåll i Finland

Den första forskningsfrågan fokuserade på hur unga mediekonsumenter upplever sportjournalistikens innehåll i Finland. Efter en analys av informanternas svar och beskrivningar kunde fem huvudsakliga kategorier definieras: Traditionella nyhetsgrunder, Utbudet styrs långt av konsumenternas intresse, rapporteringen fokuserar i huvudsak på eliten, jämställdheten har gått framåt och så kallade klickrubriker har ökat i popularitet.

Figur 1. Unga mediekonsumenters upplevelser av sportjournalistikens innehåll i Finland

4.1.1 Traditionella nyhetsgrunder

Baserat på alla informanternas svar står det klart att idrottsrapporteringen i grunden huvudsakligen fokuserar på framgångar, resultat och misstag. Alla informanter var överens om att man bör skriva om då en atlet eller ett lag har stora framgångar, eftersom det finns ett samhällsligt intresse av att följa med dessa. Hälften av

informerarna lyfte uttryckligen fram hur dessa faktorer är bra, eftersom de själva också är väldigt intresserade av att höra om resultaten. Den andra hälften av informanterna konstaterade på ett mer allmänt plan att så är fallet utan att desto mer problematisera den här formen av rapportering.

Man intervjuar ofta personer eller lag som gjort bra resultat och haft stora framgångar i till exempel tävlingar. Jag skulle nog säga att det här är sportnyheterna man oftast stöter på, men det stör inte mig, för jag vill läsa de här nyheterna [Björn]

Jag tänker nog att man mest skriver om när något gått bra eller när någon gjort bort sig. Jag tror att människor är intresserade av att läsa om det här i sportnyheterna eller att se på sådana nyheter och jag förstår det. Sedan skriver man också om då människor gör bort sig eller då något går riktigt dåligt. [Anni-Frid]

Alla informanter tyckte att det också är intressant att se nyheter om misslyckanden, eftersom den delen också är en del av sport. Hälften av informanterna lyfte ändå uttryckligen fram hur man inte ska skriva om vilka misslyckanden som helst och att man här borde hålla sig till sportsliga grunder och inte gå speciellt mycket in på enskilda atleters förehavanden i privatlivet, om det inte absolut är av relevans.

Jag läste till exempel nyligen en nyhet om en finsk före detta ishockeymålvakt som hade fått spelförbud. Jag förstår att man skrev om hennes spelförbud men kunde inte undgå att tycka att nyheten samtidigt var lite väl utpekande. Det tycker jag inte var så bra. [Agneta]

Det finns ju olika sorters sportjournalister och det syns också i nyheterna. Vissa vill fokusera mer på personliga saker och där tycker jag det borde finnas en gräns/.../det är ju ändå sportnyheter vi pratar om. [Benny]

Trots att informanterna var överens om att man mest behandlar bra eller sämre resultat i sportnyheterna lyfte flera också fram att det samtidigt är intressant att läsa lite mer djuplodande reportage om olika atleter eller idrottslag. Med bakgrund av citatet ovan kan således tolkas att informanterna nog vill se resultat och populära händelser, men att de samtidigt är öppna för mer privata artiklar så länge man inte är ute efter att smutskasta en atlet. Med andra ord intresserar också idrottares samhällsengagemang till en del, åtminstone vissa av informanterna.

Om någon gör en bra gest utanför idrotten så tycker jag det är intressant att läsa den nyheten. Då lär man känna personen och inte bara toppatleten. Det gör att man börjar ser på människan på ett annat sätt och inte bara som en proffsidrottare. [Björn]

4.1.2 Sportnyheterna styrs av intresse

Alla informanter var oavsett sina kön överens om att idrottsrapporteringen än idag är väldigt intressestyrd samtidigt som man gjort framsteg i jämställdhetsarbetet. Flera av informanterna lyfte fram populära grenar som fotboll och ishockey som dominerande i nyheterna. Eftersom informanterna accepterar en intressestyrning inom idrottsrapporteringen visade de också en förståelse för att det kan vara ett aningen snävt utbud av sportnyheter, åtminstone inom traditionella medier såsom dagstidningar, radio och tv.

Sedan är det nog så att större sporter får mer synlighet än mindre sporter. I Finland är vissa sporter såsom ishockey och fotboll men också skidning väldigt populära så man skriver mycket om dem. Nu är jag själv intresserad av ishockey och skidning så det stör inte mig så mycket. Jag tror de är så inpräntade i vår finländska natur och kultur att man vill skriva om dem. [Anni-Frid]

Jag förstår varför man skriver mer om stora sporter. Det är ju dem som vi vill se på i Finland, till exempel ishockey och fotboll. När intresset för dem är så stort så sker det säkert på bekostnad av mindre sporter och då syns mindre sporterna inte lika bra. [Benny]

Trots att informanterna visade en förståelse varför idrottsrapporteringen i huvudsak skriver om sporter som den stora massan visar intresse för fanns det enligt två av informanterna också en klar avigsida med det. Hälften av informanternas svar visar tydligt att det kunde vara skäl att också skriva om lite mindre sporter, för att visa på bredden som finns.

Man måste ju välja vad man skriver om för man kan inte skriva om allt. Samtidigt tänker jag att om man inte får veta och ingen berättar om mindre sporter så kan ju intresset inte öka. Man borde också testa mer att skriva om mindre sporter, annars blir man fast i ett ekorrhjul. [Anni-Frid]

Eftersom mer traditionella nyheter skriver mer om stora sporter som är populära har jag börjat följa med sociala medier mer för att också kunna läsa om annat som jag är intresserad av. Till exempel skrevs det mycket om damfotboll då de hade fotbolls VM och EM, men efter evenemangen har det blivit mindre. Då har jag börjat följa med på sociala medier för att kunna få mer dagliga nyheter om spelarna jag började tycka om under mästerskapet. Annars får jag inte sådana nyheter. [Agneta]

Tre av fyra informanter konstaterade också att en intressestyrd sportjournalistik än idag gynnar männen i större utsträckning. Till exempel skrivs det förhållandevis lite om ishockey för kvinnor jämfört med för män. Flera informanter tyckte därför att man här till en viss del kunde frånga att bara skriva om sådant man tror att intresserar.

Att kvinnor skulle vara mindre intresserade av sport är nog en fördom. Men nu verkar det som man är mer intresserad att skriva om kvinnors idrott under evenemang som till exempel fotbolls-VM, medan man skriver om manlig fotboll kontinuerligt. Så här borde man nog bli lite bättre. [Anni-Frid]

4.1.3 Eliten i fokus

Majoriteten av informanterna konstaterade direkt eller indirekt att idrottsrapporteringen i huvudsak fokuserar på eliten, oavsett om det handlar om lagidrott eller individuell idrott. I mer populära grenar bevakar man enligt en informant också eliten mycket noggrannare. Det är inte bara resultat utan också spelarövergångar och rykten intresserar.

I anknytning till de traditionella nyhetsfaktorerna jag redogjorde för i 4.1.1 konstaterade två av informanterna att man trots att man fokuserar på elitidrott och elitidrottare ändå kunde ha någon form av gränsdragning för vad som är en sportnyhet och vad som inte är det.

Man tänker alltid först på stora idrottare eller lag som haft bra framgång eller gjort misstag. Det är nog det som hörs mest, men i vissa sporter skrivs också mycket om transfers och klubbyten/.../men jag är en sportentusiast så för mig passar det bra. [Björn]

Visst är det bra att man noga följer med hur eliten lyckas eller misslyckas men man kunde fokusera på mer sportsliga saker. Privatlivet är till en del privat också för idrottare och det ska man respektera. Allting måste man inte skriva om. [Agneta]

Vad mindre grenar beträffar lyfte tre informanter fram att man bara hör om dem ifall det verkligen hänt något speciellt. Det här behöver inte betyda att det inte skulle vara toppidrottare som utövar sporten tyckte två informanter. Snarare handlar det enligt dem om att det helt enkelt är sporterna som är populära i Finland som får mest synlighet och andra i världen populära sporter som är mindre vanliga i Finland därför inte syns lika mycket trots en hög nivå. Det här sker enligt en informant på gott och ont.

4.1.4 Jämställdheten har blivit bättre

Alla informanter var överens om att jämställdheten i idrottsrapportering har förbättrats med åren, även om flera av dem konstaterade att man inte nått ett idealresultat ännu vad utbudet beträffar. En informant tyckte att jämställdheten nog är på en någorlunda nivå, även om det känns som sportnyheterna är jämställda på ungefär samma nivå som tidigare. Bland informanternas svar kan konstateras att de anser att man fokuserar mindre på kön och mer på prestationer än tidigare, vilket de ansåg vara bra.

Jag tycker nog att det har blivit bättre medvetenhet gällande vad som visas och vilka saker man tar fasta på, till exempel i sporter med manliga utövare och kvinnliga utövare. Att det har nog ändrat sedan jag var liten tror jag. Könsnormerna har blivit bättre vilket sporrar flera flickor också att testa olika idrotter, men att arbetet skulle vara klart, det säger jag inte. [Anni-Frid].

Det har nog blivit bättre, man ger mera fokus på kvinnor som idrottare. Och i skidning tycker jag det alltid har varit bra och jämställd rapportering/.../över lag tycker jag man fokuserar mindre på könet om personen man skriver om och mer på nyheten, att varför man skriver om personen. [Björn]

Jag har egentligen bara följt med sportnyheter noga de senaste åren, men jag tycker inte att jag skulle ha reagerat att det skulle ha ändrat så mycket vad man fokuserar på/.../om jag inte får de nyheter jag vill ha framför mig så hittar jag nog dem på sociala medier. [Agneta]

Ur två av informanternas svar kan urskiljas en viss underliggande acceptans i att man kanske inte hittar alla nyheter man vill ha i de traditionella medierna, såsom tidning, radio och tv. Båda informanterna poängterar i sina svar att de har ganska jämställt utbud av nyheter eftersom de är så aktiva på sociala medier och algoritmerna där vet vilket innehåll de vill konsumera. Utgående från dessa svar kan man ställa sig frågan huruvida dessa informanter inte tänker så viktigt på den traditionella nyhetsrapporteringen, eftersom de ändå får sina intressen bevakade med hjälp av sociala medier.

Vad gäller bristen på jämställdhet inom idrottsrapporteringen så kan ur informanternas svar urskiljas en del. Majoriteten av informanterna är överens om att det troligen handlar om intresse bland konsumenter. De är till viss del också tillfreds med situationen. Samtidigt påtalar de att mer resurser säkert skulle förbättra jämställdheten ytterligare, eftersom man då kunde bevaka ett bredare spektrum av idrott. En av informanterna konstaterade att personen nog kunde tänka sig att läsa lite mindre om de populära idrottsgrenarna ifall det innebar att man fick en större variation i grenar och även kön som lyfts fram.

Jag skulle nog säga jag är beredd att få mindre nyheter om stora grenar. Ibland känns det som att man skriver nyheter om någon gren bara för att, även om det inte egentligen är en relevant nyhet. Då kunde man istället ge plats för någon annan nyhet. [Agneta]

4.1.5 Klickrubrikers popularitet har ökat

Tre av fyra informanter lyfte fram hur man i idrottsrapporteringen idag jagar läsningar genom så kallade klickrubriker. De förstår att framför allt medier som Iltalehti gör det, men tycker ändå man kunde låta bli. Enligt två av dem läser människor nog en nyhet om det intresserar. Tvärtom kan man bli ointresserad då man inser att nyheten inte motsvarar rubriken.

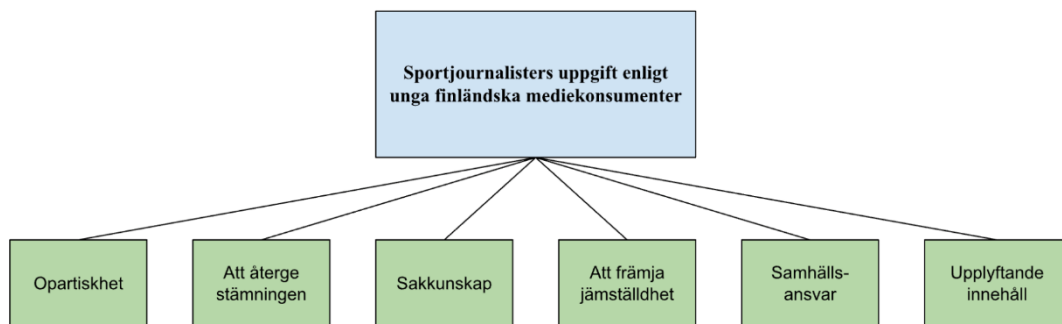
Det känns som man ofta försöker få intresse och fånga tittare med rafflande rubriker, men de kanske inte alltid stämmer ihop med själva innehållet. Man klickar ju på sådant man är intresserad av. [Björn]

Ibland kan jag nog tycka att frågorna som ställs är irrelevanta och görs bara för att få rubriker. Det var till exempel efter en ishockeymatch som tränaren fick frågan om att

motståndaren bara försökte göra mål på deras sida. Det är ju självklart, varför behöver man säga det/.../det är lite att förminska själva sporten tycker jag. [Anni-Frid]

4.2 Sportjournalisters uppgift enligt unga finländska mediekonsumenter

Den andra forskningsfrågan fokuserade på vilka uppgifter som sportjournalister har enligt unga mediekonsumenter. Utgående från informanternas svar kunde följande sex huvudsakliga kategorier definieras: opartiskhet, att återge stämningen, sakkunskap, främja jämställdhet, samhällsansvar och upplyftande innehåll.

Figur 2. Sportjournalisters uppgift enligt unga finländska mediekonsumenter

4.2.1 Opertiskhet

Gemensamt för alla informanter var att de på frågan ”Hurdan är en bra sportjournalist enligt dig?” inledde med att svara opertisk. Alla fyra ansåg alltså opertiskhet vara en central del av sportjournalistiken. Informanterna hade inga problem med att sportjournalisterna själv har favoritidrottare och -grenar, men menade att dessa inte ska framkomma i idrottsrapporteringen. Där ska man vara objektiv och kunna separera jobb och intresse. Till den del kan konstateras att informanterna i första hand anser att en sportjournalists arbetsuppgifter är desamma som en vanlig journalists, där objektiviteten är central. En informant tyckte ändå att sportnyheter är mer underhållning och att sportjournalister därför inte behöver jobba likadant som vanliga journalister, medan två informanter tycker man ska jobba lika.

Man får naturligtvis ha egna åsikter som sportjournalist, men de ska inte framkomma. Man måste vara neutral och kunna separera arbete och privatliv. [Benny]

Det syns nog ifall journalisten har en egen agenda i vad hen skriver om. Därför är det viktigt att man hålls opartisk och neutral i sitt jobb. [Agneta]

Intressant var hur informanterna då de fortsatte utveckla sina svar delvis ändrade ställning. Opartiskheten förblev central för sportjournalister på det stora hela, men vad mer lokal sportjournalistik var alla fyra snabba att modifiera sina svar. Således kan konstateras att Opartiskheten är en viktig grund, men att det inte är något problem att heja på hemmalaget eller den lokala idrottaren och därtill visa att man gör det genom sättet man till exempel skriver nyheter på. Det här menade ett par informanter att enbart handlar om att skriva om det som människor är intresserade av.

Den Österbottniska lokaltidningen Vasabladet lyftes fram som ett exempel där opartiskheten nog inte är så viktig till slut, eftersom de lokala läsarna nästan uteslutande hejar på ett och samma lag enligt informanterna. Vidare menade informanterna att man i så fall tillgodoser läsarnas intressen och att det nog är godkännbart eftersom man ju behöver behålla läsarna.

Rent allmänt tycker jag nog man ska vara opartisk men det är väl viktigare i större medier. Med mera lokala nyheter och till exempel en mindre tidning så är det nog också bra att tänka på varifrån man kommer. Vasabladet kan nog skriva bra om VPS, det är helt ok, men stora medier ska vara opartiska. [Björn]

Det skulle nog ändå vara väldigt konstigt ifall någon på en lokaltidning alltid skulle hylla motståndarna och trycka ner hemmalaget om de flesta läsarna håller på hemmalaget. Då behöver man nog hitta lite positiva nyheter där också. [Anni-Frid]

4.2.2 Återge stämningen

Tre av informanterna lyfte i sina svar fram hur det är viktigt att man som sportjournalist kan återge stämningen på exempelvis ett evenemang. De menade att en skicklig sportjournalist klarar av att förmedla känslan av att man skulle ha varit på plats fast man inte var det. Ett intressant närmandesätt på sportnyheten, en personlig touch på texten samt kunskapen att förmedla det som hände i omgivningen och inte bara resultat sågs som viktiga faktorer.

Helt konkret tänker jag att man ska vara på plats då det händer och inte kolla i efterhand/.../resultaten kan vem som helst gå in och kolla på i dagens samhälle så mervärdet kommer då man verkligen kan återge händelsen och stämningen på plats. Man ska märka att sportjournalisten själv har ett intresse av ämnet, för det skiner nog igenom om man inte har det. [Anni-Frid]

Sport är ju viktigt för både individen och samhället. Men samtidigt är det underhållning och jag tänker att det också behöver synas i nyheterna att de inte alltid är så allvarligt. [Agneta]

4.2.3 Sakkunskap

Tre av fyra av informanter såg sakkunskap som en väldigt viktig del av sportjournalistens arbetsbild och en av dem menade vidare att man inte på samma sätt kan börja en nyhet utan förberedelser som man kanske kunde göra om det var en vanlig journalist som skrev en vanlig nyhet. Även om sakkunskap till en del korrelerar med rubriken 4.2.2 fungerar den här i resultatet som en skild helhet, eftersom man inte nödvändigtvis behöver vara sakkunnig för att kunna återge en stämning från ett evenemang.

Man måste nog ha ett äkta intresse för att kunna skriva bra om sportnyheter i längden. Jag tycker att det skiner igenom annars och det är inte bra/.../i till exempel en nyhet om simning så skiner det ju nog igenom om journalisten inte själv kan termerna. [Anni-Frid]

I sportnyheter tycker jag det är mer okej att man överdriver lite men för att kunna göra det bra behöver man veta vad man skriver om och vilken sport det är. [Benny]

4.2.4 Främja jämställdhet

Alla informanter tyckte att det i dagens läge är viktigt att en sportjournalist inte bara skriver enligt intresse, utan också ser till att främja jämställdhet mellan kön och grenar i sina sportnyheter. Samtidigt var det här en av de frågor där man kunde se en viss skillnad bland männens och kvinnornas svar. Kvinnorna verkade vara aningen mer måna om jämställdhetsaspekterna. Männen var på inget sätt emot jämställdhet, men de fäste inte lika mycket uppmärksamhet och vikt på den faktorn, utan tänkte mer på intressestyrningen i rapporteringen. Det oaktat lyfte de manliga informanterna nog också fram jämställdhetsaspekten.

Jag tror det ännu påverkar lite att samhället är byggt så att kvinnor ska vara fina och män ska vara starka. Som barn sattes pojkar i sporter för att springa av sig medan flickor inte fick samma behandling/.../men här kan nyheter göra skillnad och därför ska man nog främja jämställdhet och inte bara intresse. [Benny]

Alltså man är nog förvånansvärt bra att se på jämställdhet i sportnyheterna, men om jag generaliserar lite tror jag det är de yngre sportjournalisterna som är det. Gamla gubbar är lite svårare och kan till och med se jämställdhet som en förfärlig grej. [Anni-Frid]

Tre av fyra informanter lyfte fram att det trots att man ska främja jämställdhet i rapporteringen samtidigt är viktigt att man inte skriver om exempelvis en kvinna i en mindre gren bara för att skriva om henne, utan att man också bör se till själva prestationerna, oavsett kön.

Jämställdhet är viktigt och kommer nog helt bra fram. Jag tycker också att alla ska få läsa mångsidiga nyheter/.../men ibland känns det som att nu skrivs det bara för att. [Björn]

4.2.5 Lyfta fram samhällsansvar

I likhet med den tidigare rubriken (4.2.4) såg majoriteten av informanterna det som viktigt att man som sportjournalister inser ett visst samhällsansvar och vågar lyfta fram det också. Flera av informanterna konstaterade att om sportjournalister inte skriver om olika grenar och lyfter upp både män och kvinnor så blir unga kvinnors möjlighet att utveckla ett lika stort intresse som unga pojkar har svårare. Framför allt större nyhetskanaler ansåg informanterna att har ett större ansvar för en mångfaldig rapportering och det behöver sportjournalisterna tänka på.

Jag tycker att man borde sträva efter lika mycket nyheter om kvinnor som om män. Det är synd att det inte riktigt är så ny. Så klart är det kanske mer män som är intresserade av sport idag än kvinnor och det påverkar ju, men det blir svårt att väcka intresse om man inte försöker. [Agneta]

Man borde rapportera mer mångsidigt för att väcka intresse/.../Det är ju svårt att ta till sig kvinno fotboll om man inte skriver om det. På samma sätt borde man i andra

sporter tänka att man måste lyfta fram mer kvinnodominerade sporter fastän dominerande sporter säkert alltid kommer få mest synlighet. [Benny]

Ur informanternas svar kunde alltså urskiljas ett behov av att väcka intresse genom att föda intresset med mångsidiga sportnyheter. En informant efterlyste mer kvinnliga sportjournalister med tanken att det kunde underlätta utbudet, medan en annan hoppades att sportjournalister skulle bli ännu bättre på att ta fasta på kvinnliga förebilder. En annan informant tyckte att man nog får dylika nyheter via sociala medier, men att mer traditionella medier kunde bli bättre på den här punkten.

4.2.6 Upplyftande innehåll

Tidigare har vi konstaterat att majoriteten av informanterna tycker att man kan främja ett bredare intresse genom att sportjournalisterna blir bättre på att skriva om olika grenar och kön. Utöver det tyckte två informanter att det till sportjournalisters uppgift också hör till att skriva om idrottare i positiv bemärkelse, och inte i negativa ordalag (förutom ifall det verkligen är befogat). Ingen av informanterna förespråkade en särbehandling av kvinnliga och manliga idrottare, men dessa två tyckte över lag att det till sportjournalisters uppgift hör att vara objektiv och ärlig, men ändå upplyftande framom nedtryckande gentemot atleter.

5 Diskussion

I diskussionskapitlet diskuteras studiens resultat samt metod. Först diskuteras resultatet i studien. Därefter följer en diskussion kring valet av metod och studiens genomförande. Avslutningsvis drar undertecknad några egna slutsatser baserat på resultatet, samt ger förslag på fortsatt forskning.

5.1 Resultatdiskussion

Syftet med den här avhandlingen är att visa hur unga mediekonsumenter ser på jämställdheten inom idrottsrapporteringen i Finland. I studien har jag utgått från tidigare forskning om hur medier fungerar samt mångfald och jämställdhet. I studien hänvisar jag dessutom till en viss del till min tidigare magistersavhandling från 2021, *Sportjournalisters syn på mångfald – en fallstudie av Yle Sporten*, där jag intervjuat sportjournalister kring samma ämnen.

Den här studiens första forskningsfråga handlade om hur unga finländska mediekonsumenter upplever sportjournalistikens innehåll i Finland. Baserat på svaren som informanterna gav kunde fem huvudsakliga kategorier definieras: Traditionella nyhetsgrunder, intressestyr, eliten i fokus, jämställdheten har blivit bättre och klickrubrikerna har ökat i popularitet.

Den andra forskningsfrågan handlade om vilken sportjournalisters uppgift är enligt unga finländska mediekonsumenter. Utgående från informanternas svar kunde sex kategorier definieras: Opartiskhet, att återge stämningen, sakkunskap, att främja jämställdhet, samhällsansvar och upplyftande innehåll.

5.1.1 Sportjournalistikens innehåll i Finland

Resultaten visar att informanterna anser att sportjournalistiken långt följer traditionella grunder där man skriver om sådant som anses intressera befolkningen. Medan alla informanter lyfte fram att intresset styr rapporteringen och att det är delvis försvarbart att det är så, så konstaterades det också att en intressestyrd rapportering samtidigt hämmar mångfalden. En informant lyfte i sitt svar fram att man inte kan främja ett

bredare intresse utan att rapportera om det, något även Jackson Harris (2009) i sin forskning var inne på.

De manliga informanterna konstaterade pragmatiskt att intresset för idrott troligen helt enkelt är större och att det därför skrivs mer om manlig idrott idag, utöver historiska aspekter. Beträffande den tankegången har Jackson Harris (2009) redan tidigare ställt sig den träffsäkra frågan om män verkligen är mer sportintresserade av kvinnor, eller ifall det är samhället som gjort det den vägen genom journalistiska val. Giles (2003) konstaterade för över 20 år sedan samma som en kvinnlig informant i den här studien lyfte fram, det vill säga att kvinnor nog är mer intresserade av sport än man tror. Det svaret stöds också av Rowe (2011) som skrev hur idrottspubliken är mycket mer breddad än enbart västerländska män, som man stundvis låtit tro att är fallet.

Wheaton och Thorpe (2018) skrev att jämställdhet är väldigt viktigt för unga, något som också syns i informanternas svar. Alla fyra informanter lyfter nämligen fram ett behov av att öka jämställdheten bland kön i idrottsrapporteringen genom att skriva mer om kvinnor än man gör idag. Detta trots att jämställdheten nog blivit bättre enligt informanterna, vilket också Sherwood m.fl. (2016) skriver.

Pokkinen (2017, 7 juli) lyfter fram hur Yle medvetet väljer att satsa på att skriva mer om damidrott än tidigare för att främja jämställdhet och i Villanens studie från 2021 svarar sportjournalisterna förhållandevis tydligt att de anser att Yle är bra på jämställdhet mellan kön i idrottsrapporteringen och småningom kunde skifta fokus mot annat mångfaldsarbete. Då man jämför Sherwood m.fl. (2016), Pokkinen (2017, 7 juli) och sportjournalisterna från Villanen (2021) med svaren i den här studien från 2024 skickar informanterna ändå en klar signal att sportjournalisterna på Yle nog får fortsätta jobba för jämställdhet mellan kön ett tag till, trots att jämställdheten blivit bättre. Mot den bakgrunden kan man argumentera om det snart vore dags för en jämställdhet 2.0 -satsning under ledning av Pokkinens gäng.

En annan teori som ytterligare stöder det ovannämnda är att det är en ny generation av unga som intervjuats i den här avhandlingen. Wheaton och Thorpe (2018) skriver nämligen att unga efterfrågar mer jämställdhet än förr. Kanske är det så att

sportjournalisterna utgör en äldre generation än dessa unga och således anser jämställdheten vara tillgodosedd på enklare grunder än de som är unga idag.

Alla informanter var överens om att utbudet är relativt snävt bland traditionella medier och att det är större grenar och elitidrott som dominerar. Bland informanterna konstaterades att de aktivt använder sociala medier för att omges av nyheter som intresserar dem, till exempel inom damidrott. Mean (2011) skriver i sin studie hur sociala medier har ökat sportintresset bland kvinnor, vilket kan ses som en stark indikation på att kvinnor är intresserade av idrott, men att traditionell media helt enkelt inte kan leverera ett tillräckligt utbud av dem. Då har kvinnliga atleter istället kunna ge den inblick i sin vardag som kvinnor önskat få och som sportjournalister inte lyckats tillgodose. Eller som Ehnbohm och Carlson (2015) skriver i sin studie: sociala medier har gett ett annat sken över den idrottande kvinnan.

Samtidigt kan det ju hända att de sportnyheter som huvudsakligen produceras idag får väldigt bra tittar- och läsarsiffror, eftersom resultatet som Villanen (2021) kom fram till visar att en större mångfald bland exempelvis grenar leder till sämre tittar- eller läsarsiffror eftersom man då behöver tumma på antalet nyheter om de större grenarna för att få resurserna att räcka. Medan sportjournalisterna såg det som en dålig sak konstaterade flera informanter i den här studien att man nog kan acceptera det, ifall det också främjar jämställdhet mellan kön.

En annan intressant faktor med kvinnors konsumtion på sociala medier som Mean (2011) skriver om var att man där kunde sätta agendan själv och inte framstod så som en journalist valde att framställa en. McQuail (2000) kallade fenomenet för agendasättning. Det är ingen hemlighet hur mycket kvinnor sexualiserades förr i tiden (Burton, 2010), men måhända började det ske en förändring då sociala medier ökade i popularitet. Sherry m.fl. (2015) skrev hur sexualiseringen tappat sin ”charm” och ingen av informanterna i den här avhandlingen tyckte heller att kvinnliga idrottare framställs särskilt sexualiserat. Detta framkom åtminstone inte i intervjuerna.

Informanterna reagerade heller inte nämnvärt på att man skulle framställa kön på olika sätt, tvärtom konstaterade flera informanter att rapporteringen idag är mer fokuserad på individers och lags prestationer än på deras kön. Detta tyckte de vara en bra sak.

Sett till hur McQuail (2000) definierar begreppet agendasättning kan man ana att ett skifte gällande hur sportnyheternas agenda sätts har skett.

I sin studie från 2012 skriver Bruce att de finns ett antagande om att män inte intresserar sig för att följa med kvinnors idrott. Sådana antaganden stämmer åtminstone inte ihop med den här studiens informanter. Båda manliga informanterna lyfte fram hur de gärna följer med damidrott, och framför allt damernas världsmästerskap i fotboll 2023 fick gott betyg. Skidåkning lyftes fram som en sport där man sedan länge sett till att dam- och herrklasserna båda är intressanta att följa med.

Beträffande upplevelserna om sportjournalistikens innehåll i Finland lyftes det i informanternas svar aktivt fram hur klickrubriker utgör störningsmoment i sportjournalistiken. Man ondgjorde sig över artiklar som inte motsvarar rubriceringarna och onödiga intetsägande intervjufrågor. Samtidigt skriver Boyle (2012) att sportjournalistiken är oseriös, och att en sportredaktion setts som en lekredaktion. Även Reinardy och Wanta (2015) menar i sin studie att en av sportjournalistikens centrala uppgifter är att underhålla. På den här punkten är informanternas svar tydliga: De vill underhållas i form av rafflande reportage från evenemang, inte genom framtvungade rubriker för att generera klick.

5.1.2 Sportjournalisters uppgift

Ur resultatet framkommer det att sportjournalister i likhet med vanliga journalister förväntas vara objektiva i sin rapportering och inte välja sida, med litet undantag för mindre, lokala medier. Resultatet korrelerar väl med vad Deuze (2005) i sin studie presenterar om journalisters uppgift, alltså objektiviteten. Även Villanens studie från 2021 lyfter fram dessa aspekter.

För att summera sportjournalistikens och därmed sportjournalisters uppgift skriver Reinardys och Wantas (2015) att sportjournalistik kan delas in i tre huvudsakliga kategorier: Att informera, underhålla och övertyga. Resultatet från den här avhandlingen instämmer med den här tolkningen. Bland annat förväntar sig informanterna att man ska vara kunnig i ämnet för att kunna presentera olika händelser på ett övertygande sätt i rapporteringen, annars skiner okunskapen eller uteblivet

intresse igenom. Intressant var hur resultatet i den här studien visar att unga fäster lite mindre vikt på själva resultatrapporteringen, eftersom resultaten finns tillhanda via andra medier om man enbart vill se dem. Sportjournalister förväntas kunna tillföra ett mervärde till händelser genom träffsäkra analyser och stämmingsfulla reportage. Även Messner (2012) konstaterar att idrottsrapportering är en avkoppling från vardagen, vilket i den här avhandlingens resultat också syns. Sport är underhållning, som en informant säger.

I den här avhandlingens resultat märks tydligt hur informanterna är väl införstådda med och accepterar att läsares och tittares intresse styr journalisternas rapportering. De är alltså till en viss mån tillfredsställda med att sportjournalister skriver om det som den stora massan intresserar sig om. Samtidigt framkommer i resultatet att främjandet av jämställdhet och en samhällelig mångfalds aspekt också hör till sportjournalisters arbetsuppgift. Om en sådan mångfald kom Villanen (2021) fram till att det hämmar statistiken att skriva mer mångsidigt, eftersom intresset är större för vissa dominanta grenar jämfört med andra mindre kända grenar.

Främjandet av jämställdhet i sportjournalisternas arbete speglas även i Means (2011) och Ehnbohm och Carlsons (2015), samt Wheaton och Thorpes (2018) studier. Således speglar resultatet i den här avhandlingen forskning gjord på 2010-talet som visar att intresset inte är det som man historiskt sett antagit det vara då det kommer till sportnyheter och vad som lyfts fram.

I Villanens studie från 2021 kommer det i resultatet fram att de intervjuade sportjournalisterna ser en mångfaldig rapportering som mer viktig för ett public service bolag som till exempel Yle, än vad det är för kommersiella medier. Informanterna i den här avhandlingen tänker i liknande banor och säger att större medier har ett större ansvar att främja mångfald. En av dem lyfter även fram Yle. Som helhet var de intervjuade ändå mer restriktiva med att tala om public service kontra kommersiella medier. I deras svar skiljer de snarare på större, nationella medier och mindre, lokala medier.

5.2 Metoddiskussion

Den här studien är en kvalitativ intervjustudie. Datainsamlingsmetoden är kvalitativa semi-strukturerade intervjuer som därefter analyserats med hjälp av metoden kvalitativ innehållsanalys. En kvalitativ innehållsanalys visade sig vara en lämplig databearbetningsmetod för studien, eftersom man då undersöker hur väl informanternas svar liknar varandra eller skiljer sig (Fejes & Thornberg, 2015; Larsen, 2009). Den mekaniken har undertecknad även följt i analyseringsprocessen.

Undersökningens syfte var att visa hur unga mediekonsumenter ser på jämställdheten inom idrottsrapporteringen i Finland. Därtill ville jag undersöka huruvida det bland mediekonsumenterna finns en beställning på en jämlik rapportering eller inte. För att utveckla en djupare förståelse för hur mediekonsumenterna tänker valde undertecknad en kvalitativ metod och närmare bestämt att intervjua personer som har sina studier på hälft. Enligt Dalen (2015) lämpar sig kvalitativa intervjuer väl då man vill få en mer djupgående förståelse för hur informanter tänker, något som även styrks av Trost (2010) och Kvale och Brinkmann (2014).

Intervjuerna genomfördes på ett semi-strukturerat vis och undertecknad formulerade sig utgående från informanternas tidigare svar i syfte att få till en dialog. Studiens resultat visar att tidigare forskning korrelerar med informanternas tankar, dock med ett visst undantag: Unga människor verkar vara mer tillfreds med hur dagens sportnyheter görs än vad man tidigare kanske trott.

Vad validitet beträffar är den enligt Trost (2010) svårt att mäta vid kvalitativa metoder och det står klart att studiens samhällliga relevans skulle må bättre av ett större urval informanter samt en aningen större variation av intresse för sport som helhet. Samtidigt har undertecknad noggrant redogjort för hur intervjuerna förs samt i avhandlingen utförligt beskrivit själva analysmetoden. Således kan studien antas ha en förhållandevis god validitet. Fejes och Thornberg (2015) skriver å sin sida att validiteten mäts i hur väl studien motsvarar forskarens avsikt. På det planet är graden av validitet hög. För att vidare bättre kunna mäta studiens reliabilitet kunde fler liknande studier, måhända med andra metoder genomföras.

En liknande studie kunde även ha gjorts med en kvantitativ metod som tillvägagångssätt. Då hade samplet av deltagare blivit mycket större, till exempel om man hade använt en surveyundersökning som enligt Denscombe (2016) lämpar sig väl för kvantitativa metoder. Vidare skriver Denscombe (2016) att man då har svårare att gå in på djupet. Med det i åtanke valde undertecknad en kvalitativ metod, men med den här avhandlingen som grund kunde man fråga ett större sampel om deras åsikter och formulera frågeformulären utgående från den här studiens intervjufrågor och svar.

Beträffande forskningsaspekter skriver Olsson och Sörensen (2011) att man ska följa informationskravet, begriplighetskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Dessa krav har i den här avhandlingen följts genom tydlig förhandsinformation till informanterna, sanningsenlig transkribering och noggrann analys. Merriam (2011) säger att forskningen måste kunna litas på för att ha effekt, något undertecknad via ovan nämnda tillvägagångssätt kan garantera.

Som helhet anser jag att studiens forskningsfrågor svarar på syftet, samt att jag lyckats hålla mig objektiv under processens gång. Resultatet är sanningsenligt och trovärdigt, vilket förutsätts för studien.

5.3 Slutsatser

Den här studien har visat hur unga finländska mediekonsumenter upplever sportjournalistikens innehåll i Finland samt vilka sportjournalisters huvudsakliga uppgifter är.

För att sammanfatta avhandlingen kan man konstatera att de unga informanterna verkar vara någorlunda tillfreds med situationen i dagens sportjournalistik. För att återanknyta till inledningen kan konstateras att jämställdhetsarbetet som inletts under det förra decenniet verkar ha burit frukt, åtminstone till en del. Unga är inte så kritiska till dagens sportnyheter och anser jämställdheten gått framåt. Samtidigt konstateras att det finns utrymme för förbättring, men som helhet har man svårt att säga exakt vad som är idealet. I nuläget konstateras män följa med sport mer än kvinnor, men här uppstår frågan om det verkligen är på basen av intresse, eller nyhetsutbudet. Resultaten tyder försiktigt på det senare.

Sociala mediers roll betonas i avhandlingen och ses som ett bra komplement då mer traditionella nyhetsmedier inte räcker till. Dagens unga har vuxit upp med sociala medieplattformar och är vana konsumenter av den formens nyheter, vilket kan antas synas i deras försiktigt positiva tankar om dagens sportjournalistik. Samtidigt som informanterna inte verkar så kritiska är det ändå skäl att konstatera att de inte är helt nöjda med utbudet. Som helhet kan studien anses uppfylla sitt syfte.

5.4 Förslag på fortsatt forskning

Den här studiens resultat visar att unga är förhållandevis tillfreds med dagens sportnyheter, även om förbättring fortfarande kan göras. Ett större sampel informanter kunde möjligen ha lett till ett lite annorlunda resultat i studien. För vidare forskning föreslås att man utgående från den här studien utför en kvantitativ studie där man ber unga mediekonsumenter komma med sina tankar om sportjournalistikens innehåll i Finland. Med fler svar skulle en bättre helhetsbild kunna formos.

En annan idé vore att undersöka hur andra generationer ser på utbudet av sportnyheter samt hur tillfreds de är med dagens situation. Det vore intressant att höra om rösterna kring jämställdhet är mer kritiska, eller om till exempel pensionärer likt unga är väldigt måna om en jämställd rapportering.

Avslutningsvis kan konstateras att undertecknad nu producerat två magistersavhandlingar varav en utgått från sportjournalisternas åsikter och den andra från mediekonsumenters åsikter. Kvar lämnar naturligen den tredje centrala pusselbiten: Idrottarna själva. Vad anser idrottarna om dagens sportjournalistik? Hur ser de på jämställdheten, både bland män och kvinnor och grenar emellan? Där är två frågeställningar som någon annan framöver gärna kunde ta fasta på. För egen del följer en lång paus från det akademiska.

Litteraturförteckning

Ahrne, G., & Svensson, P. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber.

Althaus, S., Cizmar, A. & Gimpel, J. (2009). Media Supply, Audience Demand, and the Geography of News Consumption in the United States. *Political Communication*, volume 26. 249-277.

Andersson, B. (2001). *Samhällets demokratiska värdegrund En fråga om mångfald, olikhet men lika värde*. Göteborgs universitet.

Anderson, C.w. (2011). Deliberative, Agonistic, and Algorithmic Audiences: Journalism's Vision of its Public in an Age of Audience Transparency. *International Journal of Communication*, volume 5. 529-547.

Arendt, F., & Matthes, J. (2014). *Cognitive Effects of Political Mass Media. I Reinemann, C. (red.) Political Communication* (s. 547–568). Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.

Barow, T. (2013). *Mångfald och differentiering*. Studentlitteratur

Benhabib, S. (2002). *The Claims of culture. Equality and diversity in the global era*. Princeton University Press.

Boyle, R. (2006). *Sports Journalism: Context and Issues*. Sage Publications Ltd

Brandtzaeg, P, Lüders, M, Spangenberg, J, Rath-Wiggins, L & Følstad, A (2016). Emerging Journalistic Verification Practices Concerning Social Media. *Journalism Practice*, volume 10(3). 323–342.

Bruce, T. (2012). Reflections on Communication and Sport: On Women and Femininities. *Communication & Sport*, volume 1(1/2). 125-137.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (Upplaga 3). Stockholm: Liber.

Burton, G. (2010). *Media and society: critical perspectives*. McGraw-Hill/Open University Press.

- Castells, M. (2010). Communication power Mass communication, mass selfcommunication, and power relationships in the network society. I Curran (red.), *Media and society* (s. 3-17). Bloomsbury Academic
- Courtney, M., Breen, M., McGing C., McMenamin, L., O'Malley, E. & Rafter, K. (2020). Underrepresenting Reality? Media Coverage of Women in Politics and Sport. *Social science quarterly*, volume 101(4). 1282-1302.
- Dalen, M. (2015). *Intervju som metod* (Upplaga 2). Malmö: Gleerups.
- Dalsbro, A. (2018). SD-företrädaren: "Alla muslimer är terrorister". *Expo*. Hämtad från:
<https://expo.se/2018/09/sd-f%C3%B6retr%C3%A4daren-%E2%80%9Dalla-muslimer-%C3%A4r-terrorister%E2%80%9D>
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga projekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur.
- Deuze, M. (2005). What is journalism?: Professional identity and ideology of journalists reconsidered. , volume 6(4). 442–464.
- Devereux, E. (2014). *Understanding the media*. Sage.
- Dingin, A.E. & Yüksel, E. (2020). Does "It" Work in Turkey? A Network Agenda-Setting Research. *Erciyes iletisim dergisi*, volume 7(1) 435-450
- Donsbach, W. (2014). Journalism as the new knowledge profession and consequences for journalism education. *Journalism*, volume 15(6). 661–677.
- Enbom, J. & Carlsson, E. (2015). Sportjournalistik. I Karlsson, M. & Strömbäck, J. (red.) *Handbok i journalistikforskning* (s. 207-220). Studentlitteratur.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Wolters Kluver.
- Fejes, A. & Thornberg, R. (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. Liber AB.

Gee, B.L. & Leberman, S. (2011). Sports media decision making in France: How they choose what we get to see and read. *International Journal of Sport Communication*, volume 4. 321-343.

Giles, D. (2003): *Media psychology*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Hsieh, H.-F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, volume 15(9) 1277-1288.

Jackson Harris, R. (2009). *A cognitive psychology of mass communication*. Routledge.

Justitieministeriet. (2021). Konsumentskyddslagen. *Finlex*. Hämtad från: <https://www.finlex.fi/sv/laki/smur/1978/19780038>

Jääskeläinen, L., Hautakorpi, J., Onwen-Huma, H., Niittymäki, H., Pirttijärvi, A., Lempinen, M., & Kajander, V., (2015). *Jämställdhetsarbete är en kunskapsfråga Guide för främjande av jämställdhet i den grundläggande utbildningen*. Hämtad från: https://www.oph.fi/download/173401_jamstalldhetsarbete_ar_en_kunskapsfrag_a.pdf

Kanter, R. M. (1977). Some effects of proportions on group life: Skewed sex ratios and response to token women. *American Journal of Sociology*, 82(5), 965–990.

Koskela, K. (2019). Intersecting Experiences: Class, Gender, Ethnicity and Race in the Lives of Highly Skilled migrants in Finland. *Nordic Journal of Migration Research*, volume 9(3). 311-328. Doi: 10.2478/njmr-2019-0024

Kvale, S., & Birkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur.

Larsen, A. K., Kärnekull, B., & Kärnekull, E. (2009). *Metod helt enkelt: En introduktion till samhällsvetenskaplig metod* (1.uppl.). Gleerup

Lee, S. (2020) Probing the Mechanisms Through Which Social Media Erodes Political Knowledge: The Role of the News-Finds-Me Perception. *Mass Communication and Society*, volume 23(6). 810–832.

- Lee, E-J. & Tandoc Jr., E. (2017). When News Meets the Audience: How Audience Feedback Online Affects News Production and Consumption. *Human Communication Research, volume 43*. 436-449.
- Lines, G. (2000). Media sport audiences-young people and the summer of sport '96: Revisiting frameworks for analysis. *Media, Culture & Society, volume 22*. 669–680.
- Loosen, W. & Schmidt, J-H. (2012). (re-)discovering the Audience, The relationship between journalism and audience in networked digital media. *Information, Communication & Society, volume 15(6)*. 867-887
- Louw, P.E. (2010). *The media and political press*. Sage.
- Mannila, S. (2017). *Women and men in the news: Report on gender representation in Nordic news content and the Nordic media industry*. Norden Publikationer.
- McQuail, D. (2000). *McQuail's Mass Communication Theory*. SAGE Publications Ltd.
- Meân, L.J. (2011). Sport, Identities, and Consumption. I Billings, A.C. (2011). *Sports Media: Transformation, Integration, Consumption*. Routledge
- Merriam, S. (2011). *Fallstudien som forskningsmetod*. Studentlitteratur.
- Messner, M. (2012). Reflections on Communication and Sport: On Men and Masculinities. *Communication & Sport, volume 1(1/2)* 113-124. 10.1177/2167479512467977
- Niemistö, C., Hearn, J., Kehn, C. & Tuori, A. (2021). Motherhood 2.0: Slow Progress for Career Women and Motherhood within the 'Finnish Dream'. *Work, Employment and Society, volume 35(4)* 696-715.
- Nilsson, M. (2014). Att samla in kvalitativa data - halvstrukturerade intervjuer. I Nilsson, M., Hjerm, M., & Lindgren, S. (2014). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys (2 Uppl)*. Malmö: Gleerups.
- Nyberg, R. & Tidström, A. (2012). *Skriv vetenskapliga uppsatser, examensarbeten och avhandlingar*. Studentlitteratur.

Oates, T. (2012). Representing the Audience: The gendered politics of sport media. *Feminist Media Studies*, volume 12(4) 603-607.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Liber AB.

Pokkinen, P. (2017). Yle främjar jämställdhet i sportinnehållet på tre nya sätt. *Svenska Yle*. Hämtad från: <https://svenska.Yle.fi/artikel/2017/07/07/Yle-framjar-jamstalldhet-i-sportinnehalletpa-tre-nya-satt>

Reinhardy, S. & Wanta, W. (2015) *The Essentials of Sports Reporting and Writing*. Routledge

Rowe, D. (2011) Sport Media Beyond broadcasting, beyond sports, beyond societies?. I Billings, A.C. (2011). *Sports Media: Transformation, Integration, Consumption*. Routledge

Saxén, F. (2018). Nu är det dags för kvinnorna att kliva ut ur männens skugga. *Hufvudstadsbladet*. Hämtad från: <https://www.hbl.fi/artikel/nu-ar-det-dags-for-kvinnorna-att-kliva-ut-ur-mannensskugga/>

Scheufele, D.A. & Tewksbury, D. (2007). Framing, Agenda Setting and Priming: The Evolution of Three media Effects Models. *Journal of Communication*, volume 57(1) 9-20.

Schranz, Mario; Schneider, Jörg; Eisenegger, Mark (2018). Media Trust and Media Use. I Otto, K., Köhler, A., (red.) *Trust in Media and Journalism: Empirical Perspectives on Ethics, Norms, Impacts and Populism in Europe*. Springer.

Shehata A., Strömbäck J. (2014). Mediation of Political Realities: Media as Crucial Sources of Information. I Esser F., Strömbäck J. (red.) *Mediatization of Politics*. London: Palgrave Macmillan.

Sherry, E., Osborne, A. & Nicholson, M. (2015). Images of Sports Women: A review. *Sex roles*, volume 74(7-8) 299-309.

Starrin, B. & Renck, B. (1996). Den kvalitativa intervjun. I Svensson, P-G. & Starrin, B. *Kvalitativa studier i teori och praktik* (s.52-78). Studentlitteratur.

Strömbäck, J. (2014). *Makt, medier och samhälle*. Studentlitteratur

Sullivan, J.L. (2013). *Media audiences: Effects, Users, Institutions, and Power*. SAGE Publications.

Söderman, J. & Löf, C. (2010). *Genusmedvetenhet som möjlighet eller begränsning – en utvärdering av Malmö stads satsning på jämställdhet i förskolor och skolor*. Resurscentrum för mångfaldens skola/FoU-utbildning, Malmö stad. Hämtad från: https://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/10138/Soderman_Lof_webb.pdf?sequence=2

Thornham, S. (2010). Media and feminism. I Curran (red.), *Media and society* (s. 63-82). Bloomsbury Academic.

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur.

Van Sterkenburg, J. & Knoppers, A. (2012). Sport as a contested racial/ethnic discourse_ Processes of racialization in Dutch sport media and sport policy. *Journal of Multicultural Discourses*, volume 7(2) 119-136. <https://doi.org/10.1080/17447143.2012.687001>

Villalon, C. & Weiller-Abels, K. (2018). NBC's televised media portrayal of female athletes in the 2016 Rio Summer Olympic Games: a critical feminist view. *Sport in Society*, volume 21 1137-1157.

Villanen, F. (2021). *Sportjournalisters syn på mångfald – en fallstudie av Yle Sporten*. Åbo Akademi.

Wibeck, V. (2010). *Fokusgrupper: Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod* (Upplaga 2). Lund: Studentlitteratur.

Wheaton, B. & Thorpe, H. (2018). Action Sport Media Consumption Trends Across Generations: Exploring the Olympic Audience and the Impact of Action Sports inclusion. *Communication & Sport*, volume 7(4)

Whiteside, E. & Hardin, M. (2011). Women (Not) Watching Women: leisure Time, Television, and Implications for Televised Coverage of Women's Sports. *Communication, Culture & Critique*, volume 4. 122-143

Yariv, T. (2003). Does audience Skapticism of the Media Matter in Agenda Setting?.
Journal of broadcasting & electronic media, volume47(2) 157-176

Yin, R. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. Studentlitteratur

Bilaga 1 Intervjufrågor

- a. Berätta lite om vilken relation du har till sport över lag.

FORSKNINGSFRÅGA 1: Hur upplever unga finländska mediekonsumenter sportjournalistikens innehåll i Finland?

Tema 1: Sportjournalistiken idag

1. Vad är sportjournalistik för dig?
2. Hur skulle du beskriva dagens utbud av sportnyheter
3. Fokuserar sportjournalistiken på rätt faktorer i rapporteringen?
4. Motsvarar sportnyheterna samhällets utveckling?

Tema 2: Hur modern sportjournalistik bör göras

1. Hur väl behandlar dagens sportjournalistik dina nyhetsintressen?
2. Hurdana sportnyheter konsumerar du helst?
3. Vad anser du om sättet som sportjournalistik förs på?
4. Tycker du att dagens utbud av sportnyheter skiljer sig från hur det var förr?

FORSKNINGSFRÅGA 2: Vilken är sportjournalisters uppgift enligt unga finländska mediekonsumenter?

Tema 3: Sportjournalisters uppgift

1. Hurdan är en bra sportjournalist enligt dig?
2. Hur väl motsvarar din åsikt dagens sportjournalistik?
3. Skiljer sig sportjournalisternas arbetsuppgifter från vanliga journalisters?
4. Är sportjournalisters ansvar mer samhälleliga eller drivna av läsaes intressen?
Förklara.

Tema 4: Sportjournalistik och jämställdhet

1. Vad betyder en jämställd sportjournalistik för dig?
2. Hur väl anser du sportjournalister lyfter fram jämställdhet sin rapportering?
3. Hur viktig är jämställdhet mellan kön i sportjournalistiken?
4. Ser du skillnader i hur mycket olika grenar syns i media?
5. Vad anser du om jämställdhet inom sportjournalistik?